

Vejledning om næringsdeklaration

(i henhold til forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevareinformation
til forbrugerne)

Indhold

1. Indledning.....	4
1.1 Definitioner.....	4
1.2 Ikrafttrædelse og anvendelsesområde	5
2. Undtagelser fra kravet om næringsdeklaration	6
3. Elementer, som udløser krav om næringsdeklaration.....	11
3.1 Ernærings- og sundhedsanprisninger	11
3.2 Tilsætning af vitaminer og mineraler.....	12
4. Næringsstoffer, der skal og kan indgå i næringsdeklarationen.....	12
4.1 Definition af næringsstoffer	13
4.2 Energi	14
4.3 Fedt.....	14
4.4 Kulhydrat.....	15
4.5 Kostfibre	16
4.6 Protein.....	16
4.7 Salt.....	16
4.8 Vitaminer og mineraler.....	17
5. Hvordan næringsdeklarationen skal udformes og præsenteres.....	18
5.1 Angivelse af faktisk mængde pr. 100 g eller pr. 100 ml	18
5.2 Angivelse af faktisk mængde pr. portion eller pr. forbrugsenhed	19
5.3 Angivelse af næringsstofindhold som en procentdel af referenceindtag	20
5.4 Generelle mærkningskrav	22
5.5 Krav til format - tabelformat.....	23
5.6 Supplerende udtryks- og præsentationsformer (grafik eller symboler)	25
6. Frivillig gentagelse af næringsdeklarationen	27
6.1 Anden frivillig fødevarerinformation	27
7. Særlige regler for fødevarer undtaget krav om næringsdeklaration	28
7.1 Frivillig næringsdeklaration af ikke-færdigpakkede fødevarer.....	28
7.2 Frivillig næringsdeklaration på alkoholholdige drikkevarer	29
7.3 Frivillig næringsdeklaration af færdigpakkede fødevarer undtaget obligatorisk næringsdeklaration (bilag V)	29
8. Hvilken del af fødevarer skal deklareret omfatte.....	29
8.1 Fødevarer, som den sælges	29

8.2 Fødevarer i tilberedt stand	30
8.3 Fødevarer, der består af flere delpakninger	30
9. Hvordan skal oplysninger i næringsdeklarationen beregnes	31
9.1 De angivne mængder skal være gennemsnitsværdier	31
9.2 Omregningsfaktorer ved beregning af energi	33
9.3 Omregningsfaktorer for vitaminer og mineraler	34
9.4 Tolerancer	34
9.5 Afrunding af næringsdeklarationsværdier	35
9.6 Ubetydelige mængder	35
Bilag 1: Uddrag fra Kommissionens dokument "Spørgsmål og svar vedrørende anvendelsen af Forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevarerinformation til forbrugerne", dateret 31. januar 2013	36
Bilag 2: Eksempler på udformning af forskellige næringsdeklarationer	46
Bilag 3: Eksempler på gentagelse af næringsdeklaration i det primære synsfelt	55
Bilag 4: Dagligt referenceindtag af vitaminer og mineraler	58
Bilag 5: Referenceindtag af energi og visse andre næringsstoffer end vitaminer og mineraler	59
Bilag 6: Referencestoffer og omregningsfaktorer for vitaminer	60
Bilag 7: Retningslinjer for afrunding af værdierne i næringsdeklaration af fødevarer	61
Bilag 8: Analysemetoder benyttet ved kontrol af næringsdeklaration	63

1. Indledning

Denne vejledning handler om, hvordan en virksomhed skal og kan udforme næringsdeklaration på deres fødevarerprodukter.

Vejledningen er opbygget i kapitler:

- Kapitel 1: Indledning
- Kapitel 2: Undtagelser fra krav om næringsdeklaration
- Kapitel 3: Elementer, som udløser krav om næringsdeklaration
- Kapitel 4: Næringsstoffer, der skal og kan indgå i næringsdeklarationen
- Kapitel 5: Hvordan næringsdeklarationen skal udformes og præsenteres
- Kapitel 6: Frivillig gentagelse af næringsdeklarationen
- Kapitel 7: Særlige regler for fødevarer undtaget krav om næringsdeklaration
- Kapitel 8: Hvilken del af fødevareren skal deklarationen omfatte
- Kapitel 9: Hvordan skal oplysninger i næringsdeklarationen beregnes

Vejledningen handler ikke om retningslinjer for kontrol af næringsdeklarationen.

I bilag 1 kan virksomheder finde svar på en række spørgsmål, der er stillet om fortolkning af reglerne om næringsdeklaration. Der er også henvist til disse svar under de relevante afsnit.

Siden den 13. december 2016 har det været obligatorisk at bruge næringsdeklaration (pr. 100 g eller 100 ml) på færdigpakkede fødevarer. En række færdigpakkede fødevarer er undtaget (se kapitel 2), medmindre at virksomheden bruger ernærings- eller sundhedsanprisninger (se kapitel 3).

Hvis en virksomhed tilsætter vitaminer og mineraler til deres produkt, skal produktet altid næringsdeklareres, uanset om fødevareren er færdigpakket eller ikke-færdigpakket (se kapitel 3).

1.1 Definitioner

Mærkningsforordningens artikel 2 og bilag I

Næringsdeklaration er en oplysning om:

a) energiværdien eller

b) energiværdi og et eller flere af følgende næringsstoffer:

- fedt (mættede fedtsyrer, enkeltumættede fedtsyrer og flerumættede fedtsyrer)
- kulhydrat (sukkerarter, polyoler og stivelse)
- salt
- kostfibre
- protein
- alle vitaminer og mineraler anført i bilag 4, når de forekommer i betydelig mængde (se afsnit 4.8).

Det betyder, at andre stoffer end disse næringsstoffer (fx omega-3 fedtsyrer) ikke er en del af næringsdeklarationen.

Den obligatoriske næringsdeklaration består af oplysninger om energiværdien, fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt.

Denne deklaration kan udvides med oplysning om: enkeltumættede fedtsyrer, flerumættede fedtsyrer, polyoler, stivelse, kostfibre samt vitaminer og mineraler.

Der er overordnet set tale om fire typer af næringsdeklarationer:

- 1) Den obligatoriske næringsdeklaration, der kan udvides med flere næringsstoffer
- 2) Frivillig gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt
- 3) Frivillig forkortet næringsdeklaration på ikke-færdigpakkede fødevarer
- 4) Frivillig angivelse af energiindhold på alkoholholdige drikkevarer

En *færdigpakket fødevarer* er en vare, der sælges til den endelige forbruger og til storkøkkener, og som består af en fødevarer samt den emballage, som den blev pakket i, inden den blev sat til salg. Dette gælder uanset om emballagen omslutter fødevareren helt eller delvist, men sådan, at indholdet ikke kan ændres, uden at emballagen åbnes eller ændres.

Færdigpakkede fødevarer er ikke fødevarer, der bliver pakket på salgsstedet efter ønske af forbrugeren eller er færdigpakket til direkte salg.

Ikke-færdigpakkede fødevarer er:

- fødevarer helt uden indpakning (fx frugt og grøntsager i løs vægt, fødevarer, som udbydes ved selvbetjening, eller et måltid, der serveres på et spisested)
- fødevarer, der pakkes ind på salgsstedet på anmodning af forbrugeren (fx kager, ost eller ”fastfood to go”, der indpakkes, når forbrugeren har afgivet bestilling) eller måltider, der efter bestilling udbringes til ældre
- fødevarer, der er færdigpakkede med henblik på direkte salg (fx tre stykker smørrebrød, der er pakket ind i én pakning og udstillet i disken)

1.2 Ikrafttrædelse og anvendelsesområde

Mærkningsforordningens artikel 54 - 55

Mærkningsforordningen har kunnet bruges fra 13. december 2014. Fødevarer, som er markedsført eller mærket inden den 13. december 2014, og som derfor ikke overholder mærkningsforordningens krav, kan markedsføres, indtil lagrene er opbrugt.

Kravet om obligatorisk næringsdeklaration trådte i kraft den 13. december 2016. Fødevarer, der er markedsført eller mærket før den 13. december 2016, og som derfor ikke har påført næringsdeklaration, må markedsføres, indtil lagrene er opbrugte.

Al frivillig og obligatorisk fødevarerinformation på fødevarer, der mærkes fra den 13. december 2016, skal følge mærkningsforordningen.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.26 i bilag 1.

Mærkningsforordningen gælder generelt for alle fødevarer (både færdigpakkede og ikke-færdigpakkede).

Reglerne for næringsdeklaration gælder dog ikke for kosttilskud og mineralvand. Det er ikke muligt frivilligt at næringsdeklarere disse i henhold til mærkningsforordningen, da kosttilskud og mineralvand har specifikke regler for næringsdeklaration.

Næringsdeklarationsreglerne gælder for modermælksstatninger og tilskudsblandinger, forarbejdede fødevarer baseret på cerealier og babymad, kosterstatninger til vægtkontrol samt fødevarer til særlige medicinske formål, medmindre der er specifikke regler om næringsdeklaration for disse i anden lovgivning.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.1 i bilag 1.

2. Undtagelser fra kravet om næringsdeklaration

Mærkningsforordningens artikel 16, stk. 3 og 4, artikel 44 og bilag V

En række fødevarer er undtaget fra næringsdeklarationskravet:

- ikke-færdigpakkede fødevarer (herunder dem, der pakkes på forbrugerens anmodning eller er færdigpakkede til direkte salg)
- alkoholholdige drikkevarer (1,2 volumenprocent eller derover)
- de fødevarer, der er listet i dette kapitel.

Færdigpakkede fødevarer, der er undtaget fra næringsdeklarationskravet, skal alligevel næringsdeklareres, hvis en virksomhed bruger ernærings- eller sundhedsanprisninger eller tilsætter vitaminer eller mineraler (se kapitel 3).

Hvis en virksomhed tilsætter vitaminer eller mineraler til ikke-færdigpakkede fødevarer, skal fødevarerne næringsdeklareres. Ikke-færdigpakkede fødevarer, der ernærings- eller sundhedsanpriser, skal dog ikke næringsdeklareres.

Se kapitel 7 for information om frivillig næringsdeklaration af fødevarer, der er undtaget fra kravet om næringsdeklaration.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.5 i bilag 1.

Følgende fødevarer er undtaget:

1) Uforarbejdede produkter, der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser.

Dette er fx uforarbejdet frugt, grøntsager, kød, fisk og æg.

Definitionen af uforarbejdede produkter omfatter fødevarer, der fx er blevet adskilt, parteret, kløvet, udskåret, udbenet, hakket, afhudet, flået, formalet, opskåret, rensset, afpudset, afskallet, pillet, knust, kølet, frosset, dybfrosset eller optøet.

Produkter, der kun består af én ingrediens, men som har gennemgået en forarbejdning, der ikke er nævnt ovenfor (eller minder om) er ikke undtaget (fx varmebehandling eller ekstrahering).

En kategori af ingredienser betyder en blanding af flere enkeltstående uforarbejdede ingredienser af samme kategori i samme pakning. Fx vil en blanding af forskellige uforarbejdede nødder (fx cashewnødder, hasselnødder og mandler) være undtaget.

2) Forarbejdede produkter, der som eneste forarbejdning er modnet, og som kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser.

Forarbejdede produkter er fødevarer, der fremkommer ved forarbejdning af uforarbejdede produkter. Disse produkter kan indeholde stoffer, der er nødvendige for fremstillingen eller for at give produkterne særlige egenskaber.

Denne undtagelse omfatter kun de forarbejdede fødevarer, som er modnede og består af én ingrediens, og ikke fødevarer, som fx er kogt.

Forarbejdede modnede kødprodukter, som fx er tilsat salt, er ikke undtaget, da de ikke længere består af kun én ingrediens.

3) Drikkevand, herunder drikkevand, der udelukkende er tilsat kuldioxid og/eller aromaer.

Hvis der er brugt andre tilsætninger (fx sukkerarter eller næringsstoffer), er produktet ikke længere undtaget. Reglerne om næringsdeklaration gælder ikke for mineralvand.

4) Krydderurter, krydderier eller blandinger heraf.

Undtagelsen omfatter også krydderier eller krydderiblandinger, som er tilsat fx tilsætningsstoffer, aromaer eller salt. Produktet skal næringsdeklareres, hvis der er tilsat stoffer, der ændrer produktets næringsværdi (fx sukker).

5) Salt og erstatninger herfor.

Erstatninger for salt er andre former for salt end almindeligt husholdningssalt/natriumchlorid (fx kalium- og magnesiumsalte). Andre former for saltholdige smagstilsætninger (fx bouillonterninger) er ikke undtaget.

6) *Sødestoffer til bordbrug.*

”Sødestoffer til bordbrug” er produkter af tilladte sødestoffer, der kan indeholde andre fødevarerilsætningsstoffer/fødevarer ingredienser, og som sælges til den endelige forbruger som en sukkererstatning.

Saccharose, andre sukkerarter eller andre ingredienser, der er tilsat for at have en sødende egenskab, hører ikke under definitionen på ”sødestof”.

Forordning om fødevarerilsætningsstoffer

7) *Kaffeekstrakter, opløselig kaffeekstrakt, pulverkaffe, instant kaffe, cikorieekstrakt, opløselig cikorie, instant cikorie, hele eller malede kaffebønner og hele eller malede koffeinfri kaffebønner.*

Færdigbrygget kaffe solgt på flasker samt forskellige ”kaffeprodukter”, som er tilsat fx sukker eller mælkepulver, er ikke undtaget.

Direktiv om kaffeekstrakter og cikorieekstrakter

8) *Urte- og frugtte, te, koffeinfri te, pulverte eller teekstrakt, koffeinfri pulverte eller teekstrakt, som ikke indeholder andre tilsatte ingredienser end smagsstoffer, der ikke ændrer teens næringsværdi.*

Produkter, der fx er tilsat aromaer eller tilsætningsstoffer, er undtaget. Tilsætning af fx sukker betyder, at produktet ikke er undtaget fra kravet om næringsdeklaration.

9) *Gæret eddike og eddikeerstatninger, inkl. dem, der udelukkende er tilsat aromaer.*

Hvis der til produktet er brugt andre tilsætninger end aromaer (fx salt), er produktet ikke længere undtaget fra kravet om næringsdeklaration.

10) *Aromaer.*

Forordning om aromaer m.v.

11) *Fødevarerilsætningsstoffer.*

Forordning om fødevarerilsætningsstoffer

12) *Tekniske hjælpestoffer.*

Forordning om fødevarerilsætningsstoffer

13) *Fødevarerenszymer.*

Forordning om fødevarerenszymer

14) *Gelatine.*

15) *Sammensatte midler, der får marmelade, gelé og lign. til at stivne.*

De sammensatte midler er fx pectinholdige produkter, der er udvundet af tørrede presserester af æbler, skaller af citrusfrugter, kvæder eller en blanding heraf ved behandling med fortyndet syre og efterfølgende delvis neutralisering med natrium- eller kaliumsalte (»flydende pectin«).

Produkter, der indeholder pektin eller andre geleringsmidler (fx syltesukker), er ikke undtaget.

16) *Gær.*

Undtagelsen omfatter ”ren gær” (både almindelig presse-gær og tørt-gær). Sammensatte produkter til bagning, hvor gær er en bestanddel, er ikke undtaget.

17) *Tyggegummi.*

Omfatter alle former for tyggegummi. Hvis en virksomhed anpriser tyggegummiet (fx sukkerfrit) eller tilsætter vitaminer/mineraler, skal det næringsdeklareres (se kapitel 3).

18) *Fødevarer i emballage eller beholder, hvis største overflade har et areal på mindre end 25 cm².*

Den ”største yderflade” er en hel side af emballagen (højde x bredde). Det er sværere at bestemme den største yderflade for cylinderformet/flaskeformet emballage end for kasseformet. En praktisk tilgang til begrebet ”største yderflade” er at udelukke top, bund og kanter i toppen/bunden af dåser samt kanter/hals på flasker og krukke.

19) *Fødevarer, herunder håndværksfødevarer, der leveres direkte fra producenten af små mængder produkter til den endelige forbruger eller til lokale detailvirksomheder, der leverer direkte til den endelige forbruger.*

Undtagelsen vil som udgangspunkt gælde for de mindre produktioner (af fx sandwich og smørrebrød), der fremstilles i detailforretninger (inkl. supermarketers slagter-, bager- eller delikatessafdelinger). Det gælder både fødevarer, som sælges direkte til forbrugerne i egen

detailforretning og til andre detailforretninger i nabolaget, som så sælger fødevarerne til forbrugerne.

Små mængder

Undtagelsen gælder også produktion af små mængder af fødevarer. Det er nødvendigt med en vurdering af, hvad små mængder er i forhold til fx produkttype.

Der vil typisk være tale om små/mindre produktioner af ikke-standardiserede fødevarer, hvor sammensætningen af produktet ofte varierer, men det kan også være små mængder af standardiserede fødevarer. Det kan være salg fra detailvirksomheder, som har mindre produktioner af forskellige fødevarer, eller fra primærproducenter, der sælger lokalt eller direkte til forbrugeren (fx stalddørssalg eller gårdbutikker).

Undtagelsen gælder ikke for alle små/mindre fødevarer i Danmark (fx bestemt ud fra omsætning eller antal ansatte).

Levering direkte fra producenten til den endelige forbruger eller til lokale detailvirksomheder, der leverer direkte til den endelige forbruger

Undtagelsen gælder, hvis fødevarerne bliver leveret direkte fra producenten (af små mængder) til enten forbrugeren, herunder ved fjernsalg, eller til lokale detailvirksomheder, som sælger direkte til forbrugeren.

Lokalt

Undtagelsen gælder, hvis der er tale om et begrænset salg i lokalområdet og ikke et salg til detailvirksomheder i hele landet.

Det omfatter salg af små mængder til detailvirksomheder indenfor en radius af 50 km (alle typer animalske fødevarer) eller indenfor samme eller tilstødende region (forarbejdede animalske fødevarer). Danmark er opdelt i regionerne: Region Hovedstaden, Region Sjælland, Region Syddanmark, Region Midtjylland og Region Nordjylland.

Der er som udgangspunkt ikke tale om fødevarer, som sælges på tværs af landegrænserne.

Forarbejdede animalske specialprodukter kan derimod leveres uden næringsdeklaration over hele landet (max. 100 kg/uge).

Autorisationsbekendtgørelsen § 14

For ikke-animalske produkter er det nødvendigt med en vurdering. Det er en mulighed at bruge samme afstandsgrænser på max 50 km eller indenfor samme/tilstødende region.

3. Elementer, som udløser krav om næringsdeklaration

Der er krav om næringsdeklaration ved brug af ernærings- eller sundhedsanprisninger (færdigpakkede fødevarer) og ved tilsætning af vitaminer og mineraler (alle fødevarer).

3.1 Ernærings- og sundhedsanprisninger

En anprisning er et budskab eller en fremstilling (herunder billeder, grafik eller symboler), der ikke er obligatorisk at bruge, og som angiver/antyder, at en fødevarer har særlige egenskaber.

En ernæringsanprisning er en anprisning, der angiver/antyder, at en fødevarer har særlige gavnlige ernæringsmæssige egenskaber pga. dens energiværdi eller indhold af næringsstoffer/andre stoffer (fx "sukkerfri", "kilde til kostfiber" eller Nøglehulsmærket).

En frivillig fremhævelse af et næringsindhold (fx "5 g fedt" eller "10 % protein") vil også være en ernæringsanprisning. Hvis en virksomhed frivilligt gentager energiindholdet eller energiindholdet sammen med fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt på pakningen, er det ikke en ernæringsanprisning (se kapitel 6).

Færdigpakkede fødevarer

Anprisningsforordningens artikel 7

Mærkningsforordningens artikel 49

Hvis man bruger en ernærings- eller sundhedsanprisning for færdigpakkede fødevarer, bliver det obligatorisk at næringsdeklarere.

For de fødevarer, som er undtaget kravet om næringsdeklaration, bliver næringsdeklaration obligatorisk, hvis fødevareren anpriser. Fx er næringsdeklaration obligatorisk ved sundhedsanprisning af valnødder (en uforarbejdet fødevarer, der består af én ingrediens). Dette krav gælder også for tyggegummi, der anpriser (fx sukkerfrit), eller fødevarer i små pakninger.

Næringsdeklarationen skal indeholde de samme elementer som den obligatoriske næringsdeklaration. Desuden skal det anpriste næringsstof eller andet stof deklareres.

Mængden af de anpriste stoffer, som ikke må stå i næringsdeklarationen, skal stå i samme synsfelt som næringsdeklarationen. Det samme synsfelt kan også være på to sammenstødende flader, og hvis pakningen er rund, accepteres det, at oplysningerne kan ses ved en mindre drejning. Mængden skal angives numerisk, pr. 100 g/100 ml, eventuelt supplerende pr. portion og som en gennemsnitsværdi.

Virksomheden skal bruge en måleenhed, der er relevant for stoffet. Hvis det ikke fremgår klart af anprisningsreglerne, hvilken enhed et "andet stof" skal deklareres med, skal virksomheden vurdere, hvilken enhed er mest relevant for stoffet (fx gram, mg eller µg). Mængderne må ikke vildlede forbrugerne.

Ikke-færdigpakkede fødevarer

Man må gerne bruge ernærings- eller sundhedsanprisninger på ikke-færdigpakkede fødevarer uden

at næringsdeklarere. Dette gælder for alle uindpakkede fødevarer, der bliver solgt til den endelige forbruger eller til storkøkkener, men også fødevarer, der bliver pakket ind på salgsstedet efter køberens ønske, eller som er færdigpakket med henblik på direkte salg.

Anprisningsforordningens artikel 1, stk. 2

Det er virksomhedens ansvar at kunne oplyse indholdet af det anpriste næringsstof og sørge for, at anprisnings- og vildledningsreglerne er overholdt. Nødvendige oplysninger om fødevarens sammensætning og næringsindhold skal være tilgængelige for kontrollen.

3.2 Tilsætning af vitaminer og mineraler

Berigelsesforordningens artikel 6, stk. 6 og artikel 7, stk. 3

Mærkningsforordningens artikel 50

Hvis en virksomhed frivilligt tilsætter vitaminer eller mineraler til en fødevarer, bliver det obligatorisk at næringsdeklarere fødevaren.

Næringsdeklarationen skal indeholde de samme elementer som den obligatoriske næringsdeklaration. Den samlede mængde af de tilsatte vitaminer og mineraler efter tilsætning til fødevaren skal deklareres. Det gælder også ikke-færdigpakkede fødevarer tilsat vitaminer og mineraler. I dette tilfælde kan virksomheden give oplysningerne på et skilt eller i medfølgende dokumenter.

Ved indirekte tilsætning af vitaminer eller mineraler er der ikke krav om næringsdeklaration af de pågældende vitaminer og mineraler. En indirekte tilsætning er fx, når en kage indeholder margarine tilsat vitamin A, eller en pølse indeholder salt tilsat jod. Ved indirekte tilsætning vil fødevaren typisk heller ikke kunne overholde kravet til betydelig mængde.

Ved direkte tilsætning skal der i næringsdeklarationen stå den samlede mængde af vitaminer og mineraler efter tilsætningen til fødevaren, dvs. både naturligt og tilsat indhold (se afsnit 4.8).

De tilsatte mængder af vitaminer eller mineraler kan skrives i ingredienslisten efter det tilsatte vitamin eller mineral. Det samlede indhold (naturligt og tilsat) af disse næringsstoffer må ikke stå i ingredienslisten. Indhold af vitaminer, mineraler eller andre næringsstoffer i forskellige ingredienser må ikke stå i ingredienslisten. Det er dermed ikke tilladt i ingredienslisten at skrive fx ”tomatekstrakt (6 mg vitamin C)”.

4. Næringsstoffer, der skal og kan indgå i næringsdeklarationen

Mærkningsforordningens artikel 30 og bilag XV

Obligatoriske næringsdeklarationselementer (den obligatoriske næringsdeklaration):

Næringsdeklarationen skal indeholde energiværdien og mængden af næringsstofferne: fedt,

mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt. Rækkefølgen skal følges (se afsnit 5.5).

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.2 i bilag 1.

Frivillige næringsdeklarationselementer: Udover det obligatoriske kan virksomhederne frivilligt vælge at deklarere ét eller flere af følgende næringsstoffer: enkeltumættede fedtsyrer, flerumættede fedtsyrer, polyoler, stivelse, kostfibre, og/eller vitaminer eller mineraler fra bilag 4, hvis de er i fødevaren i en betydelig mængde (se afsnit 4.8).

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.6 i bilag 1.

Det er ikke tilladt at deklarere transfedtsyrer, organiske syrer eller lignende i næringsdeklarationen.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.13 i bilag 1.

Af de frivillige elementer kan virksomheden vælge kun at angive dem, der er relevante for produktet. Det vil ikke være relevant at skrive indholdet af fx flerumættede fedtsyrer i en almindelig læskedrik, der primært indeholder sukkerarter.

Hvis et næringsstof, som frivilligt kan næringsdeklareres (fx kostfibre), anprises, bliver det obligatorisk at deklarere indholdet. Hvis indholdet af andre næringsstoffer (fx omega 3-fedtsyrer) anprises, skal mængden stå udenfor næringsdeklarationen, men i samme synsfelt.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.14 i bilag 1.

I deklarationen skal der bruges de betegnelser, der er brugt i afsnit 5.5 (fx ”sukkerarter” og ikke ”sukker”). Rækkefølgen af deklarerede næringsstoffer samt måleenheder kan ses i afsnit 5.5.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.23 i bilag 1.

4.1 Definition af næringsstoffer

Næringsstof: Protein, kulhydrat, fedt, kostfibre, natrium, vitaminer og mineraler opført i bilag 4 samt stoffer, der tilhører en af disse kategorier.

Fedt: Det samlede indhold af lipider, herunder phospholipider.

Mættede fedtsyrer: Fedtsyrer uden dobbeltbindinger.

Transfedtsyrer: Fedtsyrer med mindst én ikke-konjugeret (dvs. afbrudt af mindst én methylen-gruppe) kulstof-kulstof-dobbeltbinding i transkonfigurationen.

Enkeltumættede fedtsyrer: Fedtsyrer med én cis-dobbeltbinding.

Flerumættede fedtsyrer: Alle fedtsyrer med to eller flere cis, cis-methylen-afbrudte dobbeltbindinger.

Kulhydrat: Ethvert kulhydrat, som nedbrydes i menneskets stofskifte, herunder polyoler.

Sukkerarter: Alle mono- og disaccharider fra fødevarer med undtagelse af polyoler.

Polyoler: Alkoholer, der indeholder mere end to hydroxylgrupper.

Protein: Proteinindholdet beregnet efter formlen: protein = totalt Kjeldahl-nitrogen x 6,25.

Salt: Salt svarende til indholdet beregnet efter formlen: salt = natrium x 2,5.

Kostfibre: Kulhydratpolymerer med tre eller flere monomere enheder, der hverken fordøjes eller optages i tyndtarmen hos mennesker, og som tilhører en af følgende kategorier:

- spiselige kulhydratpolymerer, der forekommer naturligt i fødevarer, som de indtages
- spiselige kulhydratpolymerer fra råvarer til fødevarer, der er fremkommet ved fysiske enzymatiske eller kemiske metoder, og som har en positiv fysiologisk virkning, der er påvist ved almindeligt anerkendt videnskabelig dokumentation
- spiselige syntetiske kulhydratpolymerer, som har en positiv fysiologisk virkning, der er påvist ved almindeligt anerkendt videnskabelig dokumentation

4.2 Energi

Alle energigivende stoffer (fedt, protein, kulhydrat, kostfibre, alkohol og organisk syre) skal indgå i energiberegningen, uanset om de står i deklARATIONEN eller ej.

Så selvom fx kostfibre ikke er obligatorisk at deklarerer, skal energibidraget fra kostfibre indgå i energiberegningen. Selvom fx alkohol og organiske syrer ikke må stå i næringsdeklARATIONEN, skal energibidraget indgå i den deklarerede energiværdi. Virksomheden skal dog vurdere, om indholdet af organiske syrer er uden betydning set i forhold til produktets energiindhold. Fx vil 1 g organisk syre pr. 100 g i en ost 45+ være uden væsentlig betydning for produktets energiindhold (se afsnit 9.2). 1 g organisk syre pr. 100 g i et ”energifattigt” produkt kan derimod have en betydning.

4.3 Fedt

Fedt omfatter alle lipider; dvs. alle mono-, di- og triglycerider, phospholipider, transfedtsyrer, frie fedtsyrer og andre fedtstoffer (fx kolesterol og plantesteroler). Brug af tilsætningsstoffer (fx mono- og diglycerider af fedtsyrer) skal også medregnes.

Glycerol i fri form (E 422) er ikke fedt, men et polyol.

”Salatrim” hører med til definitionen af fedt. Salatrim er en forkortelse for kort- og langkædede acyltriglyceridmolekyler og har en anden omregningsfaktor end de andre fedtstoffer (se afsnit 9.2).

Det er ikke tilladt at deklarerer delelementer af fedt (fx salatrim eller kolesterol).

Fedtsyrer

Det er obligatorisk at deklarerer indholdet af mættede fedtsyrer. Det er frivilligt at deklarerer enkeltumættede fedtsyrer og flerumættede fedtsyrer.

Summen af fedtsyrer giver ikke nødvendigvis samme værdi som summen af totalt fedt. Dette skyldes, at glyceroldelen ikke skal regnes med i fedtsyredelen, men indgår i mængden af totalt fedt.

Ved deklaration af fedtsyrer skal betegnelserne være ”mættede fedtsyrer”, ”enkeltumættede fedtsyrer” og ”flerumættede fedtsyrer”, og ikke fx ”mættet fedt”.

Man må ikke deklarerer et indhold af transfedtsyrer, men et eventuelt indhold af transfedtsyrer skal indgå i den samlede mængde deklareret fedt.

4.4 Kulhydrat

”Kulhydrat” er den mængde kulhydrat, som nedbrydes i menneskets stofskifte, herunder polyoler. Definitionen omfatter ikke alt kulhydrat i kemisk forstand, men kun de kulhydrater, der bliver nedbrudt i tyndtarmen og omsættes. Kostfibre er derfor ikke omfattet af definitionen.

Sukkerarter

”Sukkerarter” omfatter alle mono- og disaccharider i fødevarer med undtagelse af polyoler. ”Sukker” omfatter alle sukkerarter.

Ved deklaration af sukkerindhold skal man deklarerer ”sukkerarter” og ikke de forskellige typer af sukkerarter (fx glukose eller fruktose) eller delementer af sukkerarterne. ”Sukkerarter” dækker over det samlede indhold af sukkerarter (både naturligt forekommende sukkerarter og tilsatte sukkerarter). ”Tilsat sukker” eller ”naturlig sukker” må ikke stå særskilt i næringsdeklarationen og heller ikke som fodnote hertil.

Polyoler

”Polyoler” hører under definitionen på kulhydrat og er alkoholer, der indeholder mere end to hydroxylgrupper. Polyoler (også kaldet sukkeralkoholer) er en hydrogenet form for kulhydrat, hvis carbonylgruppe er blevet reduceret til en primær eller sekundær hydroxylgruppe. Mængden af polyoler kan deklarerer.

”Erythritol” er et polyol. Erythritol kan ikke deklarerer i sig selv, men har betydning for beregning af produktets energiindhold (se afsnit 9.2).

Hvis et produkt indeholder erythritol, og man frivilligt deklarerer polyoler, skal erythritol medregnes.

Stivelse

”Stivelse” hører under definitionen på kulhydrat. Stivelse er et polysaccharid bestående af glukoseenheder. Stivelse udgør størstedelen af det fordøjelige kulhydrat i kosten. Resistent stivelse,

som ikke fordøjes eller optages i tyndtarmen, er ikke omfattet af definitionen, men hører til under definitionen på kostfibre.

4.5 Kostfibre

Kostfibre er ikke omfattet af definitionen på kulhydrat, selvom de i kemisk forstand er kulhydrater. Indhold af kostfibre skal derfor deklareres separat. Se definitionen af kostfibre i afsnit 4.1.

For at kunne falde ind under definitionen på kostfibre, er det en forudsætning, at stoffet har en tilstrækkeligt dokumenteret gavnlig fysiologisk effekt.

Ifølge EFSA er de primære typer af kostfiber:

- **Non-stivelse-polysaccharider (NSP):** cellulose, hemicellulose, pectiner og hydrocolloider (fx gummi, planteslimstoffer og beta-glucaner)
- **Resistente oligosaccharider:** fructo-oligosaccharider (FOS), galacto-oligosaccharider (GOS) og andre resistente oligosaccharider
- **Resistent stivelse** bestående af fysisk indkapslet stivelse, nogle typer af rå stivelsesgranulater og retrograderet amylose samt nogle typer af kemisk/fysisk modificeret stivelse
- **Lignin**, som ikke er et kulhydrat, regnes med til kostfibre, hvis det er naturligt forbundet til de polysaccharider, der er omfattet af kostfiberdefinitionen

Der skal beregnes energi af produktets kostfiberindhold, uanset om kostfibre er deklareret eller ej (se afsnit 9.2).

Det er ikke tilladt at deklarere delelementer af kostfiber.

EU-retningslinjer for analysemetoder til brug for myndighedernes kontrol af deklaration af kostfiber m.v.

4.6 Protein

Proteinindholdet skal beregnes efter formlen: ”protein = totalt Kjeldahl nitrogen x 6,25”. Det vil sige, at faktoren 6,25 skal bruges i alle tilfælde.

Det er ikke tilladt at bruge mere specifikke omregningsfaktorer for protein for nogle fødevarergrupper (fx mælk). Mange tabelværdier for protein benytter andre faktorer, hvilket man skal være opmærksom på, hvis man deklarerer ud fra tabelværdier.

Det er ikke tilladt at deklarere delelementer af protein (fx aminosyrer).

4.7 Salt

Saltindholdet skal deklareres som ”salt” og ikke længere som ”natrium”. Det skyldes, at forbrugerne forstår betegnelsen bedre, og at de officielle kostanbefalinger bruger samme betegnelse.

”Salt”-angivelsen skal beregnes efter formlen: salt = natrium x 2,5, hvor natrium dækker over både naturligt og tilsat natrium (inklusive den mængde, der kommer fra tilsætningsstoffer). Det er derfor ikke kun natriumchlorid (NaCl), der indgår i beregningen.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.25 i bilag 1.

Hvis saltindholdet udelukkende er naturligt natrium, må det stå i en erklæring tæt på næringsdeklarationen. Fx på mælk, hvor der deklareres 0,1 g salt, kan der stå: ”Saltindholdet skyldes udelukkende naturligt indhold af natrium” (se bilag 2, eksempel 4).

Hvis en fødevarer er tilsat en ingrediens, som er tilsat salt/natrium, må erklæringen ikke bruges. Fx et bønneprodukt tilsat ost, hvor bønnerne kun har et naturligt natriumindhold, men osten er tilsat natrium.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.11 i bilag 1.

Definitionen på ”salt” gælder i næringsdeklarationssammenhæng, og bestemmer derfor ikke, hvad der kan deklareres som ”salt” i fx ingredienslisten.

4.8 Vitaminer og mineraler

Mærkningsforordningens bilag XIII

Vitaminerne og mineralerne fra bilag 4 kan deklareres, hvis de er i fødevareren i en betydelig mængde.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.7 i bilag 1.

Vitaminer og mineraler skal stå med samme betegnelse som i bilag 4 (se afsnit 5.5). Dette gælder også for ”folsyre”, selvom produktet ikke er tilsat kilden folsyre, men har et naturligt indhold af folat.

Definition af betydelig mængde

En betydelig mængde er forskellig afhængig af produkttype.

- for andre fødevarer end drikkevarer: et indhold af vitaminet/mineralet på mindst 15 % af næringsstofreferenceværdierne (i bilag 4) pr. 100 g/100 ml eller pr. portion, hvis pakken kun indeholder én portion
- for drikkevarer: et indhold af vitaminet/mineralet på mindst 7,5 % af næringsstofreferenceværdierne pr. 100 ml eller 15 % af næringsstofreferenceværdierne pr. portion, hvis pakken kun indeholder én portion

For enkeltportionspakninger over 100 g/100 ml er det tilladt at deklarere indhold af vitaminer og mineraler, selvom kravet pr. 100 g/100 ml ikke er opfyldt, hvis der er mindst 15 % af

referenceindtaget i enkeltportionspakningen. Pakninger af samme produkt med mere end én portion, vil ikke kunne næringsdeklareres (eller anpriser) på samme måde som enkeltportionspakningerne.

Virksomheden skal vurdere, om der reelt er tale om enkeltportionspakninger. Man kan ikke bare lave nye portionsstørrelser eller store enkeltportionspakninger med det eneste formål at kunne deklarere indhold af vitaminer og mineraler.

Den deklarerede mængde er det samlede indhold af vitaminer og mineraler

Den deklarerede mængde af vitaminer og mineraler skal være den samlede mængde af tilsat (både indirekte og direkte tilsat) og naturligt indhold i produktet. Indholdet fra tilsætningsstoffer (fx farvestoffet riboflavin eller konserveringsmidlet tocopherol) skal regnes med i den deklarerede mængde. Omregningsfaktorer og referencestoffer kan findes i afsnit 9.3 og bilag 6, og for mere om tilsætning af vitaminer og mineraler se afsnit 3.2.

5. Hvordan næringsdeklarationen skal udformes og præsenteres

Udtryksformer handler om måden mængden af energi og næringsstoffer kan skrives på. Det vil sige både næringsstoffernes enhed (faktuel mængde - gram, mg eller µg), referencemængden af fødevaren (pr. 100 g/100 ml eller pr. portion/forbrugsenhed) og procentvis mængde af et referenceindtag.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.3. i bilag 1.

5.1 Angivelse af faktisk mængde pr. 100 g eller pr. 100 ml

Mærkningsforordningens artikel 32

Energiværdien og mængden af næringsstoffer i den obligatoriske næringsdeklaration skal stå pr. 100 g/100 ml, så forbrugeren nemt kan sammenligne indholdet med andre fødevarer.

Udover en angivelse pr. 100 g eller pr. 100 ml, kan man frivilligt oplyse om mængden pr. portion/forbrugsenhed (se afsnit 5.2).

En næringsdeklaration pr. 100 ml er mulig for fødevarer i flydende form (fx drikkevarer og vegetabiliske olier). Det vil også være i orden at næringsdeklarere flydende produkter pr. 100 g. For faste og halvfaste fødevarer derimod bør næringsdeklarationen i alle tilfælde stå pr. 100 g. Det gælder også for produkter såsom yoghurt (ikke drikkeyoghurt) og is.

Der skal bruges måleenhederne fra afsnit 5.5. Energiværdien skal angives i både "kJ" og "kcal". Det er ikke tilladt at angive "kcal" eller "kJ" alene. Indholdet af et vitamin/mineral skal deklareres med enheden brugt i bilag 4. Måleenhederne skal også bruges ved frivillig deklaration af faktisk mængde pr. portion/forbrugsenhed.

I bilag 2 er givet forskellige eksempler på udformning af en næringsdeklaration.

5.2 Angivelse af faktisk mængde pr. portion eller pr. forbrugsenhed

Mærkningsforordningens artikel 33

Der er mulighed for (som supplement til pr. 100 g/100 ml) at angive energiværdien og mængden af næringsstoffer pr. portion/forbrugsenhed.

Hvis indholdet pr. portion/forbrugsenhed bruges, skal størrelsen af portionen/forbrugsenheden (g/ml) stå tæt på næringsdeklarationen, og antallet af portioner/forbrugsenheder skal stå på pakningen. Det gælder også, hvis pakningen kun indeholder én portion. Ved gentagelse af næringsdeklarationen skal størrelsen på den anvendte portion/forbrugsenhed stå tæt på både den gentagne næringsdeklaration og den obligatoriske næringsdeklaration.

For ikke-færdigpakkede fødevarer skal oplysningerne fremgå samme sted, som næringsdeklarationsoplysningerne gives (fx på menuer og skilte).

En forbrugsenhed kan være hele indholdet i en pakke (fx en enkeltindpakket chokoladebar) eller én ud af flere enheder i pakningen (fx én kiks eller én skive pålæg). En forbrugsenhed kan være fx én kiks, mens der i en portion kan være flere kiks.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.22 i bilag 1.

Der er ikke fastsat portionsstørrelser i reglerne, men portionen/forbrugsenheden skal være let genkendelig for forbrugeren og må ikke vildlede. Forbuddet mod vildledning betyder, at markedsføringen ikke må skabe en forventning om, at forbrugeren får noget andet, end det vedkommende faktisk får.

Mærkningsvejledningen

Der er stor forskel på, hvad en typisk forbruger indtager af en bestemt fødevarer/fødevarerkategori ad gangen. Det afhænger fx af alder, køn, aktivitetsniveau og vaner. De officielle kostanbefalinger er baseret på kosten som helhed, og derfor er der ikke officielle anbefalinger for enkelte produkttyper.

Portionsangivelser ("1 portion" eller "pr. portion") er typisk ikke vildledende, hvis fødevareren reelt er pakket som én individuel portion (fx én kiks eller én müslibar), da forbrugeren umiddelbart kan se, hvor stor portionen er. Størrelsen af portionen/forbrugsenheden (g/ml) skal altid stå tæt på næringsdeklarationen.

Ved portionsangivelse på pakninger, der indeholder flere portioner, hvor portionerne ikke er færdigpakket som enkeltportioner (fx større flasker sodavand eller pakker med morgenmadsprodukter), vil der være risiko for vildledning.

Kan deklARATIONEN angives pr. portion/forbrugsenhed alene?

I nogle tilfælde er det muligt at deklarere pr. portion/forbrugsenhed alene. Dette gælder ved frivillig gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt (se kapitel 6) og ved brug af den

frivillige, forkortede næringsdeklaration på ikke-færdigpakkede fødevarer (se afsnit 7.1). Næringsdeklarationsoplysninger, der står i den forkortede version på ikke-færdigpakkede fødevarer (fx på en sandwich eller et måltid, der er indpakket for at blive solgt direkte til kunden), kan derfor gives for hele produktet/måltidet (som en portion).

Frivillig brug af den fulde (obligatoriske) næringsdeklaration på ikke-færdigpakkede fødevarer kan ikke deklareres pr. portion/forbrugsenhed alene. Denne information kan stå i supplement til deklARATIONEN pr. 100 g/100 ml.

Oversigt over muligheder for angivelse pr. portion alene:

Situation	Hvad kan angives pr. portion eller pr. forbrugsenhed alene?	Vilkår
Ved gentagelse af energiværdien eller energiværdien sammen med fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt i det primære synsfelt på en færdigpakked fødevarer (se kapitel 6)	<ul style="list-style-type: none"> – Mængde af næringsstoffer (gram) – Mængde af energi og næringsstoffer i procent af referenceindtag*. 	<p>Energiværdien (kJ/kcal) skal udtrykkes både pr. 100 g/ml og pr. portion/forbrugsenhed.</p> <p>Hvis virksomheden vil angive mængderne i procent af referenceindtag pr. portion/forbrugsenhed, skalmængderne også gives i kJ/kcal og gram pr. portion/forbrugsenhed.</p>
Ved angivelse af den forkortede version af næringsdeklarationen (energi eller energi, fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt) af ikke-færdigpakkede fødevarer (se afsnit 7.1)	<ul style="list-style-type: none"> – Mængde af energi (kJ/kcal) eller energi (kJ/kcal) og næringsstoffer (gram) – Mængde af energi eller energi og næringsstoffer i procent af referenceindtag*. 	<p>Hvis virksomheden vil angive mængderne i procent af referenceindtag pr. portion/forbrugsenhed, skal mængderne også gives i kJ/kcal og gram pr. portion/forbrugsenhed.</p>

*Angivelse af energiværdien og mængden af næringsstoffer i procent af referenceindtag kan i alle tilfælde gives pr. portion/forbrugsenhed alene (se afsnit 5.3).

5.3 Angivelse af næringsstofindhold som en procentdel af referenceindtag

Der er mulighed for – som supplement til mængden pr. 100 g/100 ml – at angive energiværdien og mængden af visse næringsstoffer som en procentdel af referenceindtag. Hvis en virksomhed vælger at deklarere vitaminer/mineraler, er det obligatorisk at angive mængden som en procentdel af referenceindtaget.

Energi- og næringsstofindholdet i procent af et referenceindtag angiver om, hvor meget man får af næringsstoffet i forhold til et fastsat referenceindtag.

I bilag 2 er der eksempler på udformning af forskellige næringsdeklarationer.

Vitaminer og mineraler

Mærkningsforordningen 32, stk. 3, artikel 33, stk. 1 b), samt bilag XIII

Ved deklaration af vitaminer og mineraler er det obligatorisk – udover oplysningerne om mængden pr. 100 g eller 100 ml – at angive indholdets procentdel af det daglige referenceindtag. Procent af referenceindtag skal angives pr. 100 g eller 100 ml af fødevaren og kan suppleres med pr. portion/forbrugsenhed.

Referenceindtaget for vitaminer og mineraler står i bilag 4, og det er ikke tilladt at bruge andre værdier end dem. Værdierne er til mærkningsbrug og er ikke anbefalinger for indtag eller et udtryk for et dagligt behov.

Referenceindtaget for ”folsyre” gælder folat generelt og ikke kun for kilden ”folsyre”. I næringsdeklarationen skal man bruge betegnelsen ”folsyre”, og den skal omfatte alle kilder til folat.

For fødevarer, hvor der er særregler, kan der være specifikke værdier for referenceindtag for vitaminer og mineraler til mærkningsbrug (fx for forarbejdede fødevarer baseret på cerealier og babymad til spædbørn og småbørn). Hvis der ikke er særlige værdier i særregler, gælder værdierne fra bilag 4 (se afsnit 1.2).

Energi og makronæringsstoffer

Mærkningsforordningens artikel 32, stk. 4 og 5, artikel 33, stk. 1, litra c, artikel 33, stk. 2 og 3 og bilag XIII, del B

Udover deklaration af mængden af energi (kJ/kcal) og næringsstoffer i gram pr. 100 g/100 ml, kan mængderne angives som en procentdel af et referenceindtag. Det er kun muligt for energi, fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt. Referenceindtag for energi og de andre næringsstoffer står i bilag 5, og det er ikke tilladt at bruge andre værdier end dem. Værdierne er til mærkningsbrug og er ikke anbefalinger for indtag eller et udtryk for et dagligt behov.

Mængden i procent af referenceindtag kan oplyses både pr. 100 g/100 ml og pr. portion/forbrugsenhed af fødevaren eller bare for én af de to.

Ved gentagelse af næringsdeklaration i det primære synsfelt er det muligt at bruge procent af referenceindtag pr. 100 g eller pr. portion, selvom denne udtryksform ikke er brugt i den obligatoriske næringsdeklaration (se kapitel 6).

Når man oplyser mængden af energi og næringsstoffer (fra bilag 5) som procent af referenceindtag, skal man tæte på næringsdeklarationen bruge følgende erklæring: ”Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2 000 kcal)”.

Kravet gælder kun, når procent af referenceindtag er deklareret pr. 100 g eller 100 ml. Man kan frivilligt bruge erklæringen, hvis procent af referenceindtag gives pr. portion.

Pligteksten er ikke nødvendig ved angivelse af indhold af vitaminer og mineraler i procent af referenceindtag.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.20 i bilag 1.

Generelt

Det er muligt at bruge forkortelsen RI, hvis der tæte på står skrevet, at forkortelsen står for ”referenceindtag”. Der må ikke bruges andre betegnelser for referenceindtag (fx GDA).

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.18 og 3.19 i bilag 1.

Der er ikke EU- eller danske værdier for referenceindtag for andre befolkningsgrupper end en gennemsnitlig voksen person. Der er derfor ikke separate referenceværdier for børn, unge eller ældre.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.21 i bilag 1.

5.4 Generelle mærkningskrav

Mærkningsforordningens artikel 12 – 15

Alle næringsdeklarationsoplysninger skal være klart synlige for forbrugeren på yderemballagen (den pakke, der gives til den endelige forbruger) eller på en vedhæftet etiket.

Næringsdeklarationen skal være let læselig, uudslettelig og klart synlig. En næringsdeklaration må ikke kun være angivet på pakningens inderside (fx på indersiden af låget på en leverpostej) eller på anden måde kun synlig ved åbning af emballagen.

Det er muligt at benytte etiketter på emballagen, der kan tages af (peel-off etiketter), hvis de generelle krav til synlighed og placering er opfyldt. Det skal være nemt at finde fødevarerinformationerne på denne type etiketter.

Skriftstørrelse

Mærkningsforordningens artikel 34, artikel 13, samt bilag IV

Obligatoriske oplysninger skal overholde krav til læsbarhed. Oplysningerne skal være trykket på en let læselig måde og i en skriftstørrelse, hvor x-højden er mindst 1,2 mm (x-højde er defineret i mærkningsforordningens bilag IV). Reglerne gælder også for frivillig gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt.

Mærkningsproget

Mærkningsforordningens artikel 15

Obligatorisk fødevarerinformation skal være på et sprog, der er let forståeligt for landets forbrugere. Næringsdeklarationen skal derfor være på dansk eller på sprog, der kun ved uvæsentlige forskelle i stavning adskiller sig fra dansk.

Mærkningsbekendtgørelsens § 13

Når man skal vurdere, om et andet sprog end dansk kan bruges, må der tages stilling til, om den valgte næringsdeklaration er let forståelig for forbrugeren. Man kan ikke gå ud fra, at en svensk eller norsk næringsdeklaration altid kan erstatte en dansk. Det kan heller ikke udelukkes, at en næringsdeklaration på andre fremmedsprog kan bruges. Nogle engelske betegnelser (fx "energy" og "polyols") ligger sprogligt tæt op ad de danske ("energi" og "polyoler"), mens andre (fx "carbohydrate" og "sugars") adskiller sig fra de danske ("kulhydrat" og "sukkerarter").

Der er muligt at have næringsdeklarationer på flere EU-sprog udover dansk. Hvis angivelse af næringsstoffer skrives på flere sprog i én og samme næringsdeklaration, skal virksomheden sikre, at det stadig er et let læseligt og tydeligt format (se afsnit 5.5).

I de tilfælde, hvor der bliver udløst krav om næringsdeklaration (se kapitel 3), skal næringsdeklarationen også være dansk.

5.5 Krav til format - tabelformat

Mærkningsforordningens artikel 34

Næringsdeklarationen skal stå samlet ét sted i tabelform med tallene under hinanden. Oplysningerne skal stå samlet i et tydeligt format.

Den obligatoriske næringsdeklaration skal stå i følgende rækkefølge:

Energi	kJ/kcal
Fedt	g
Heraf mættede fedtsyrer	g
Kulhydrat	g
Heraf sukkerarter	g
Protein	g
Salt	g

Vælger virksomheden frivilligt at inddrage andre næringsstoffer, eller hvis næringsdeklaration bliver obligatorisk pga. anprisning af et frivilligt næringsstof, skal følgende rækkefølge bruges:

Energi	kJ/kcal
Fedt	g
Heraf	
- mættede fedtsyrer	g
- enkeltumættede fedtsyrer	g
- flerumættede fedtsyrer	g
Kulhydrat	g
Heraf	
- sukkerarter	g
- polyoler	g
- stivelse	g
Kostfibre	g
Protein	g
Salt	g
Vitaminer og mineraler	mg eller µg (se bilag 4)

En næringsdeklaration, der kun indeholder nogle af de næringsstoffer, der kan – og ikke skal – angives, skal følge denne rækkefølge for de næringsstoffer, der bruges. De andre kan udelades.

Der er ikke krav til rækkefølgen af de deklarerede vitaminer og mineraler. Det anbefales, at man bruger rækkefølgen i bilag 4, og at indholdet af vitaminer deklarerer før indholdet af mineraler.

Energiindholdet skal angives både som kJ og kcal, hvor værdien i kJ skal stå først. Disse to værdier må godt stå på samme linje.

I bilag 2 er der eksempler på, hvordan næringsdeklarationen skal præsenteres; både for den obligatoriske næringsdeklaration og ved deklaration af næringsstoffer udover den obligatoriske.

Næringsdeklarationen bør stå i én kolonne med tallene under hinanden, men kan eventuelt stå i to kolonner, hvor tallene i hver kolonne er angivet under hinanden (se eksempel 13 i bilag 2). Det er stadig et krav, at oplysningerne angives i et samlet og tydeligt format.

Der står ikke i reglerne, hvilken overskrift næringsdeklarationen skal have. Det anbefales at bruge overskriften "Næringsindhold", som er beskrivende for både indhold af energi og næringsstoffer.

Undtagelse fra tabelformat

Mærkningsforordningens artikel 34 og artikel 37

Hvis der ikke er plads på pakken til en næringsdeklaration i tabelformat, må oplysningerne gerne stå i lineær form. Oplysningerne skal stadig stå på et iøjnefaldende sted, være let læselige, klart synlige, m.v.

Hvorvidt der er nok plads på pakken, er et spørgsmål om emballagens størrelse. Selvom der er mærkning på flere sprog, skal næringsdeklarationen stå i tabelform. Frivillige oplysninger og præsentationer må ikke bruges, hvis det går ud over den plads, der er til rådighed for de obligatoriske oplysninger, herunder næringsdeklaration. Tabelformatet skal derfor prioriteres over frivillig information (herunder flere sprog) på pakningen.

Ved gentagelse af næringsdeklaration i det primære synsfelt, er der ikke krav om tabelformat, hvor tallene skal stå lige under hinanden. Næringsstofferne skal dog stå samlet, have en bestemt rækkefølge, skriftstørrelse, m.v. (se kapitel 6).

5.6 Supplerende udtryks- og præsentationsformer (grafik eller symboler)

Mærkningsforordningens artikel 35 og artikel 9, stk. 2

Obligatoriske mærkningsoplysninger skal stå med ord og tal. Man kan ved deklaration af energi og næringsstoffer bruge andre udtryksformer eller præsentationsformer (fx grafik eller symboler). Man må kun bruge dem som supplement til de fastsatte udtryks- og præsentationsformer og kun, hvis en række forudsætninger er opfyldt.

Formålet med supplerende udtryks- og præsentationsformer er at gøre det lettere for forbrugerne at forstå næringsdeklarationsoplysningerne. Formålet med de grafiske former kan også på sigt være at lette informationsspredning (fx ved multisprogpakninger).

Udtryksformer

Der er mulighed for at bruge supplerende udtryksformer til følgende:

- 1) deklaration af energi og mængden af næringsstoffer pr. 100 g/100 ml og pr. portion/forbrugsenhed
- 2) deklaration af procent af referenceindtag pr. 100 g/100 ml eller pr. portion/forbrugsenhed for energi og mængden af de næringsstoffer, som står i bilag 5

For vitaminer og mineraler er det ikke muligt at bruge en supplerende udtryksform til den obligatoriske deklaration af procent af referenceindtag pr. 100 g/100 ml.

Præsentationsformer

Der er mulighed for at bruge en supplerende præsentationsform til angivelse i tabel- eller

linjeformat (fx et lagkagediagram eller søjleformat). Den supplerende form skal stå samlet og i den fastsatte rækkefølge.

Forudsætninger

- a) de bygger på forsvarlige og videnskabeligt holdbare forbrugerundersøgelser og vildleder ikke forbrugeren
- b) deres udvikling er resultatet af en høring af et bredt udvalg af interessegrupper
- c) de har til formål at gøre fødevarens bidrag til eller betydning for kostens energi- og næringsstofindhold mere forståeligt for forbrugeren
- d) der foreligger videnskabeligt holdbar dokumentation for, at gennemsnitsforbrugeren kan forstå og bruge disse udtryks- og præsentationsformer
- e) hvad angår andre udtryksformer, er de baseret enten på de referenceindtag, der er i bilag 4 og 5, eller, hvis sådanne ikke er fastlagt, på almindeligt anerkendt videnskabelig rådgivning om indtag af energi eller næringsstoffer
- f) de er objektive og ikke-diskriminerende
- g) deres brug ikke medfører hindringer for den frie bevægelighed for varer

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.4 i bilag I.

Supplerende udtryks og præsentationsformer skal ikke forhåndsgodkendes af fødevaremyndighederne, før de må bruges. Hvis en medlemsstat vil anbefale en supplerende udtryks- eller præsentationsform, bør det være baseret på forbrugerundersøgelser i hjemlandet og ikke andre medlemsstaters undersøgelser.

Hvis fødevarer med supplerende udtryks- og præsentationsformer markedsføres i Danmark, kan Fødevarestyrelsen bede virksomheden om at sende dokumentation for, at ordningen er udarbejdet på tilstrækkeligt videnskabeligt, ernæringsfagligt grundlag og ikke vildleder forbrugeren. Fødevarestyrelsen kan også stille krav om, at der er tale om danske forbrugerundersøgelser, eller at det kan dokumenteres, at andre landes undersøgelser passer til danske forhold. Fødevarestyrelsen kan kræve, at markedsføringen med mærkningen stopper, hvis dokumentationen er utilstrækkelig.

”Trafiklys”-mærkningen, som de britiske myndigheder har anbefalet i Storbritannien er en supplerende udtryksform, der skal leve op til forudsætningerne. Fødevarer herfra, der er lovligt markedsført med denne udtryksform, kan eksporteres til Danmark, men danske virksomheder kan ikke bruge ”trafiklys”-mærkningen på egne produkter uden fx danske forbrugerundersøgelser.

Et andet eksempel på en supplerende udtryksform er oplysning om energifordelingen i en fødevarer (dvs. hvor mange procent energibidraget fra et næringsstof udgør i forhold til det samlede energiindhold i fødevareren). Virksomheder kan bruge denne udtryksform ved mærkning af produkter, hvis der fx er forbrugerundersøgelser, og de andre forudsætninger er opfyldt.

6. Frivillig gentagelse af næringsdeklarationen

Mærkningsforordningens artikel 30, stk. 3, artikel 32, stk. 1, artikel 33, stk. 2, og artikel 34, stk. 3

Det er muligt at gentage nogle af næringsdeklarationsoplysningerne på en færdigpakket fødevarer. Det er et krav, at denne gentagelse skal være i det primære synsfelt, og at den ikke erstatter den obligatoriske næringsdeklaration. Virksomheden kan også vælge at placere den obligatoriske næringsdeklaration i det primære synsfelt.

Det primære synsfelt vil typisk være det område på emballagen, som forbrugeren ser først, når varen fx er stillet frem på hylden. Det vil sige på forsiden af pakningen eller i forbindelse med varens navn (rund emballage).

De oplysninger, der må gentages, er:

- Energiværdien alene
- Energiværdi sammen med mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt

Oplysningerne skal skrives samlet og i den givne rækkefølge. Der er ikke krav om, at det skal være i samme format (tabelformat) som den obligatoriske næringsdeklaration. Der er dog samme krav til måleenheder, betegnelser, skriftstørrelse m.v. som for den øvrige næringsdeklaration.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.16 i bilag 1.

Når det gælder frivillige supplerende oplysninger (fx angivelse af faktisk mængde pr. portion), kan de bruges ved gentagelse af næringsdeklarationen, uden at de også er angivet sammen med den obligatoriske næringsdeklaration pr. 100 g/100 ml. Angivelse i procent af referenceindtag kan ikke stå alene uden oplysninger om mængde pr. 100 g/100 ml eller pr. portion/forbrugsenhed i samme format.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.17 i bilag 1.

Ved gentagelse i det primære synsfelt vil det være muligt at angive indholdet pr. portion/forbrugsenhed alene eller sammen med pr. 100 g/100 ml (se afsnit 5.2). Den anvendte portion/forbrugsenhed skal i dette tilfælde også angives tæt på den gentagne næringsdeklaration.

I bilag 3 er der eksempler på gentagelse af næringsdeklarationen.

6.1 Anden frivillig fødevarerinformation

Mærkningsforordningens artikel 36 og artikel 37

Se kapitel 7 for mulighederne for frivillig næringsdeklaration af fødevarer, som er undtaget kravet om næringsdeklaration.

Virksomhederne bruger pladsen på pakningen både til de oplysninger, der er krævet i lovgivningen, og til andre oplysninger/illustrationer, der skal fremme salg. Frivillige fødevareoplysninger må ikke bruges sådan, at der ikke er plads til de obligatoriske oplysninger.

En virksomhed må ikke bruge andre former for næringsdeklaration end dem, der er i mærkningsforordningen. De næringsdeklarationer, der fx kræves i USA og Canada, må derfor ikke stå på mærkningen/emballagen.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.24 i bilag 1.

7. Særlige regler for fødevarer undtaget krav om næringsdeklaration

Hvis næringsdeklaration bliver brugt frivilligt, skal den opfylde de samme krav som den obligatoriske. Der er dog særlige muligheder for næringsdeklaration af visse fødevarer, som er undtaget kravet om obligatorisk næringsdeklaration.

7.1 Frivillig næringsdeklaration af ikke-færdigpakkede fødevarer

Mærkningsforordningens artikel 44, stk. 1, litra b), artikel 30, stk. 5, artikel 33, stk. 3, og artikel 34, stk. 4

For ikke-færdigpakkede fødevarer er der ikke krav om næringsdeklaration, medmindre at de er tilsat vitaminer og mineraler. Næringsdeklaration er heller ikke et krav for fødevarer, der ernærings- eller sundhedsanpriser, eller de fødevarer, som fremstilles, pakkes og udbydes til salg i samme detailforretning i længere tid end en normal salgsdag.

Mærkningsbekendtgørelsens § 15

Hvis virksomheder frivilligt ønsker at bruge næringsdeklaration på ikke-færdigpakkede fødevarer, kan de enten bruge samme næringsdeklaration som for de færdigpakkede fødevarer eller begrænse næringsdeklarationen til:

- energiværdien, eller
- energiværdien sammen med fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

Hvis man fx ønsker at deklarere kostfiber for ikke-færdigpakkede produkter, skal man til gengæld bruge den obligatoriske næringsdeklaration suppleret med frivillig oplysning om kostfiber.

Hvis man bruger den forkortede frivillige version af næringsdeklarationen, kan man nøjes med at skrive pr. portion/forbrugsenhed (se afsnit 5.2). Det er dog tilladt at deklarere pr. 100 g/100 ml. Hvis den obligatoriske næringsdeklaration bruges, skal den angives pr. 100 g/100 ml.

Deklarationen kan stå på et skilt ved siden af produktet, på en brochure, på ”indpakningen” eller lignende.

Næringsdeklarationsoplysningerne skal stå samlet og i den rækkefølge, som er fastsat for næringsdeklarationen generelt.

7.2 Frivillig næringsdeklaration på alkoholholdige drikkevarer

Mærkningsforordningens artikel 16, stk. 4 og artikel 30, stk. 4, og artikel 49

For alkoholholdige drikkevarer (mindst 1,2 volumenprocent alkohol) er der ikke krav om næringsdeklaration.

Virksomheder, der frivilligt ønsker at næringsdeklarere alkoholholdige drikkevarer, kan enten bruge samme næringsdeklaration som for de færdigpakkede fødevarer eller bruge energiværdien alene. I begge tilfælde skal oplysningerne angives pr. 100 g/100 ml og kan suppleres med oplysninger pr. portion.

Hvis virksomheden bruger ernæringsanprisninger om alkoholindhold (fx ”reduceret indhold af alkohol), bliver det et krav at næringsdeklarere. Næringsdeklarationen skal indeholde de samme elementer som den obligatoriske næringsdeklaration, men den samlede mængde af alkohol skal også stå pr. 100 g/100 ml i samme synsfelt som næringsdeklarationen (se afsnit 3.1).

7.3 Frivillig næringsdeklaration af færdigpakkede fødevarer undtaget obligatorisk næringsdeklaration (bilag V)

Mærkningsforordningens artikel 36, stk.1, og bilag V

Der er ikke særlige regler ved frivillig næringsdeklaration af de fødevarer, der er listet i kapitel 2 (forordningens bilag V). Når næringsdeklarationen bliver brugt frivilligt, skal den opfylde de krav, der er for den obligatoriske næringsdeklaration.

Fx skal en uforarbejdet, færdigpakket fødevarer, der kun består af én ingrediens (fx en pose nødder), overholde reglerne for næringsdeklaration af færdigpakkede fødevarer, når den frivilligt næringsdeklareres. Dette inkluderer angivelse pr. 100 g/100 ml.

Der er krav om næringsdeklaration, hvis virksomheden bruger ernærings- og sundhedsanprisninger eller tilsætter vitaminer/mineraler til disse produkter. Deklarationen skal indeholde de samme elementer som den obligatoriske og skal desuden indeholde det stof, som anprisningen handler om, samt det tilsatte vitamin/mineral (se kapitel 3).

8. Hvilken del af fødevaren skal deklARATIONEN omfatte

Mærkningsforordningens artikel 31, stk. 3

8.1 Fødevaren, som den sælges

Næringsdeklarationen skal gælde for varen, som den sælges. Dette betyder, at næringsdeklarationen skal omfatte hele pakningens indhold.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.10 i bilag 1.

For produkter, der sælges i lage, og hvor det er klart, at lagen ikke skal indtages, kan virksomheden næringsdeklare det drænedede produkt (fx rødbeder i eddike-sukker lage eller sild i lage). Det skal klart fremgå af deklARATIONEN, at den gælder det drænedede produkt.

For produkter, som er overtrukket med et beskyttende islag (glasering), skal glaseringslaget ikke indgå i næringsdeklARATIONEN (fx isglaserede rejer). Det skal klart fremgå af deklARATIONEN, at den gælder det afglaserede produkt.

For produkter, hvor lagen eller saften kan indtages, skal næringsdeklARATIONEN angives for hele det samlede produkt, som det sælges (fx frugtkonserves i juice eller sukkerlage). Virksomheden kan supplerende angive næringsdeklARATIONEN for det drænedede produkt.

Det kan nogle gange være svært at afgøre, om lagen vil blive indtaget (fx oliven eller ost i olie). Her bør næringsdeklARATIONEN omfatte hele det samlede produkt. Virksomheden kan supplerende angive næringsdeklARATIONEN for det drænedede produkt. Virksomheder skal være opmærksomme på, at en del af olien, som følger med produktet umiddelbart efter dræning, indgår i det deklarerede indhold for drænet produkt.

For produkter, der ligger i sovs, skal næringsdeklARATIONEN angives for hele det samlede produkt (fx sild i karrysovs).

8.2 Fødevarer i tilberedt stand

I nogle tilfælde kan virksomheden vælge at deklare varen i tilberedt stand (som den forventes indtaget) i stedet for som den sælges. Det kræver, at tilberedningsmåden er detaljeret beskrevet. Fx koncentrer, der skal fortyndes med vand, og som ikke bliver indtaget på anden måde end ved den angivne fortynding.

Virksomheden bør vurdere, om det er hensigtsmæssigt at udelade en deklARATION af fødevarer i koncentreret form. Selvom en fødevarer består af pulver eller er koncentreret, er det ikke altid hensigtsmæssigt kun at deklare produktet i tilberedt stand. Fx cacaopulver, som kan blandes til en drik, kan også bruges på andre måder.

8.3 Fødevarer, der består af flere delpakninger

NæringsdeklARATIONEN skal gælde for varen, som den sælges. Det betyder, at næringsdeklARATIONEN skal omfatte hele pakningens indhold. Som udgangspunkt bør en fødevarer have én samlet næringsdeklARATION, når varen består af flere delpakninger. "Dyrlægens natmad" er et eksempel på et produkt, der kan bestå af flere delpakninger, men som er tiltænkt som et samlet produkt, og som er beregnet til at indtages samlet (en samlet pakning pålæg bestående af tre delpakninger af saltkød, leverpostej og sky).

Næringsdeklarationen skal give forbrugeren mulighed for at sammenligne med tilsvarende produkter (herunder produkter, der allerede er færdigblandet).

Det kan nogle gange være mere hensigtsmæssigt at angive en separat næringsdeklaration for hver enkelt delpakning. Fx sampakninger, hvor det ikke er meningen, at disse skal blandes til et færdigt produkt, men skal indtages hver for sig.

Næringsdeklarationerne for alle delpakninger i en sampakning skal være synlig på yderemballagen.

9. Hvordan skal oplysninger i næringsdeklarationen beregnes

Mærkningsforordningens artikel 31, bilag I og bilag XIV

Næringsdeklarationer skal være korrekte. Fødevarer må ikke sælges under omstændigheder, der kan vildlede forbrugeren med hensyn til bl.a. sammensætning og egenskaber.

Alle værdier skal derfor beregnes og angives på samme måde. Det gælder både, når oplysninger angives i den ”traditionelle næringsdeklaration” (typisk på bagsiden af pakningen) og ved gentagelse i det primære synsfelt (typisk på forsiden), og uanset om deklARATIONEN er obligatorisk eller frivillig.

9.1 De angivne mængder skal være gennemsnitsværdier

Mærkningsforordningens artikel 31, stk. 4, bilag I

Oplysningerne i næringsdeklarationen skal være gennemsnitsværdier. En gennemsnitsværdi er den værdi, der bedst repræsenterer mængden af næringsstof, som fødevareren indeholder, og hvor der tages hensyn til den margin, der skyldes sæsonmæssige variationer og andre faktorer, som kan have indflydelse på den faktiske værdi.

Gennemsnitsværdierne kan fastsættes på én eller flere af følgende måder:

- producentens analyse af fødevareren
- en beregning udført på basis af kendte eller faktiske gennemsnitsværdier vedrørende de anvendte ingredienser
- en beregning på basis af sædvanligt fastlagte og accepterede data

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.8 i bilag 1.

Virksomheden vælger hvilken af måderne, de ønsker at bruge. Analyser foretaget af andre end producenten (fx uvildige laboratorier) kan bruges. Det er også muligt at bruge en kombination af metoderne.

Værdierne må ikke vildlede forbrugeren. De deklarerede værdier skal være gældende i hele holdbarhedsperioden indenfor de givne tolerancer. Det er virksomhedens ansvar at justere

holdbarhed og opbevaringsforskrifter, så en deklaration (af fx ikke-stabile vitaminer) er korrekt i hele holdbarhedsperioden.

Det er ikke tilladt supplerende at angive indholdet af næringsstoffer i en fødevarer som et interval i forbindelse med næringsdeklarationen.

Brug af tabelværdier

Det er tilladt at beregne næringsdeklarationsoplysninger ud fra kendte/faktiske gennemsnitsværdier for de anvendte ingredienser eller at foretage beregninger ud fra sædvanligt fastlagte og accepterede data.

Det er derfor tilladt at bruge tabelværdier for forskellige ingredienser ved udarbejdelse af næringsdeklaration. Virksomheden bør sikre sig, at tabeldata er dækkende i forhold til den ingrediens, der bruges i fødevarer, og at den anvendte ingrediens kan sammenlignes med den ingrediens, der er data for.

Ved næringsdeklaration af et sammensat produkt (fx ketchup eller leverpostej) kan næringsdeklarationen beregnes ud fra tabeldata for de ingredienser, som indgår i produktet. Det vil som udgangspunkt ikke være muligt at bruge tabeldata for fx ketchup. I nogle tilfælde kan der bruges data for sammensatte produkter, hvis de indgår som ingrediens i et andet sammensat produkt. Fx brug af tabeldata for ketchup ved næringsdeklaration af en dressing, hvor ketchup indgår i en mindre mængde i dressingen.

Virksomheden skal være opmærksom på, hvilke definitioner og omregningsfaktorer, der ligger til grund for forskellige tabelværdier. Der kan være brugt definitioner og omregningsfaktorer, som ikke følger næringsdeklarationsreglerne. Fx vil kostfiber ofte indgå i ”totalt kulhydrat” i forskellige tabeller, hvilket det ikke gør i næringsdeklarationssammenhæng.

Fastsættelse af næringsværdier ved analyse

Fastsættes næringsdeklarationens værdier ved producentens analyse, bør den være baseret på analyse af flere prøver eller på en gennemsnitsprøve af flere forskellige batch for at få en tilstrækkelig repræsentativ værdi. Selve prøven skal være af en vis størrelse, for at være repræsentativ for produktet. Dette er især vigtigt ved prøveudtagning af inhomogene produkter.

Analysemetoder

Analysemetoderne bør være anerkendte og akkrediterede og bør følge internationalt anerkendte kvalitetsprincipper (se bilag 8 for metoder, der bruges ved kontrol af næringsdeklaration).

Kontrolvejledningen

Kulhydratberegning

Med enkelte undtagelser kan det samlede indhold af kulhydrat i en fødevarer ikke bestemmes analytisk. Kulhydratindholdet beregnes derfor normalt ved differensmetoden:

Kulhydrat = Tørstof ÷ aske ÷ protein ÷ fedt ÷ kostfibre ÷ organiske syrer.

Hvis indholdet af kostfibre og organiske syrer er meget lavt, vil det være acceptabelt, at denne mængde deklarerer som kulhydrat. Det vil være en konkret vurdering, hvor lavt indholdet af kostfibre skal være, før det kan udelades fra beregningen, uden at forbrugeren bliver vildledt. Forbrugeren skal kunne sammenligne kulhydratindholdet med andre produkter uden at blive vildledt. Ved et lavt indhold af kulhydrat kan det have betydning, hvis en lille mængde kostfibre inkluderes.

Det er retningsgivende at se på disse tre niveauer:

- 1) ≤ 10 g kulhydrat pr. 100 g: man kan se bort fra kostfiberindhold < 1 g/100 g.
- 2) > 10 g - < 40 g kulhydrat pr. 100 g: man kan se bort fra kostfiberindhold < 2 g/100g.
- 3) ≥ 40 g kulhydrat pr. 100 g: man kan se bort fra kostfiberindhold < 3 g/100 g.

For de fleste fødevarer er indholdet af organiske syrer (fx citronsyre og mælkesyre) ubetydeligt. Der er ikke en analysemetode, der finder det samlede indhold af organisk syre i en fødevarer. De enkelte syrer må derfor beregnes eller analyseres separat (se afsnit 4.2).

9.2 Omregningsfaktorer ved beregning af energi

Mærkningsforordningens bilag XIV

Ved beregning af energi skal disse omregningsfaktorer bruges:

Kulhydrat (undtagen polyoler)	17 kJ/g – 4 kcal/g
Polyoler	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
Protein	17 kJ/g - 4 kcal/g
Fedt	37 kJ/g – 9 kcal/g
Salatrimtyper	25 kJ/g – 6 kcal/g
Alkohol (ethanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
Organisk syre	13 kJ/g – 3 kcal/g
Kostfibre	8 kJ/g – 2 kcal/g
Erythritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.9 i bilag 1.

Beregning af energiindholdet i en fødevarer ved hjælp af standardfaktorer kan kun give en omtrentlig værdi. Omregningsfaktorerne er en slags gennemsnitsværdi for energiindholdet pr. gram energigivende stof.

Der er en særlig omregningsfaktor for polyoler og erythritol, som afviger fra de andre kulhydrater. Det vil sige, at den totale mængde kulhydrat i et produkt ikke altid kan beregnes ud fra én og samme omregningsfaktor. Der er også en særlig omregningsfaktor for salatrim, som afviger fra de andre fedtstoffer.

Der må kun bruges omregningsfaktorerne nævnt her, selvom en anden (evt. mere præcis) faktor kan dokumenteres. Hvis et stof fx er omfattet af definitionen på fedt (fx plantesteroler eller plantestanoler), og der ikke er en særlig omregningsfaktor, skal der beregnes energi med faktoren 37 kJ/g (9 kcal/g).

Ved brug af tabeldata skal man være opmærksom på, hvilke omregningsfaktorer og definitioner, der er brugt, da det er afgørende for, om de kan bruges til næringsdeklaration.

9.3 Omregningsfaktorer for vitaminer og mineraler

Da der er ikke EU-specifikke omregningsfaktorer for vitaminer og mineraler, bør de nationale retningslinjer bruges, så der er et ensartet sammenligningsgrundlag. Mængden af forskellige vitaminer bør beregnes ud fra fastsatte referencestoffer, og omregningsfaktorerne for vitamin A, vitamin E og niacin bør bruges (se bilag 6).

9.4 Tolerancer

Næringsdeklarationer skal være korrekte, og fødevarer må ikke sælges under omstændigheder, der kan vildlede forbrugerne med hensyn til bl.a. sammensætning og egenskaber.

Næringsindhold i fødevarer varierer fra naturens side og påvirkes af fremstillingsprocesser. Det er derfor ikke muligt at deklarere 100 % korrekt. Hvis forskellen er for stor mellem det faktiske indhold og det deklarerede indhold, kan det vildlede forbrugerne.

Hvis den målte værdi ligger udenfor toleranceområdet for den deklarerede værdi, skal det vurderes, om der skal laves tiltag/foranstaltninger. Vurderingen skal tage højde for fx afvigelsens karakter, naturligt høj variation af næringsstoffer eller særlig lav produktthomogenitet.

Hvis der er krav til minimum- eller maksimumværdier for næringsstoffer (fx ved ernærings- og sundhedsanprisninger eller tilsætning af vitaminer/mineraler), vil der ikke være en tolerance ud over disse minimums- eller maksimumsværdier bortset fra analyseusikkerheden. Det skal virksomheden være opmærksom på, hvis de vælger at deklarere et næringsindhold meget tæt på en fastsat minimums- eller maksimumsværdi.

[EU-retningslinjer for tolerancer til brug for myndighedernes kontrol af næringsdeklaration](#)

9.5 Afrunding af næringsdeklarationsværdier

Næringsdeklarationsværdierne skal ikke angives med en større nøjagtighed end hensigtsmæssigt for produktet. Der er derfor retningslinjer for den nøjagtighed, som de forskellige værdier bør angives med (se bilag 7).

Ved beregning af energiindhold anbefales det, at man summerer ikke-afrundede energibidrag fra hvert næringsstof og først til sidst afrunder den deklarerede energiværdi.

9.6 Ubetydelige mængder

Mærkningsforordningens artikel 34, stk. 5

Når et obligatorisk element i næringsdeklarationen ikke indgår i produktet, skal indholdet deklareres som "0".

Hvis der er tale om ubetydelige mængder, kan det deklareres som "0" eller erstattes af en tekst tæt på næringsdeklarationen såsom "Indeholder ubetydelige mængder af ...". Teksten må ikke kunne forveksles med en anprisning.

I bilag 7 er det beskrevet, hvad der er ubetydelige mængder for de forskellige næringsstoffer.

Se Kommissionens svar på spørgsmål 3.15 i bilag 1.

Bilag 1: Uddrag fra Kommissionens dokument "Spørgsmål og svar vedrørende anvendelsen af Forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevareinformation til forbrugerne", dateret 31. januar 2013

Spørgsmål og svar fra dokumentets kapitel 3: "Næringsdeklaration" er gengivet. "FIC-forordningen" henviser til mærkningsforordningen (1169/2011).

3.1 Finder bestemmelserne om næringsdeklaration i FIC-forordningen anvendelse på alle fødevarer? (artikel 29)

Bestemmelserne finder ikke anvendelse på følgende fødevarer, som er omfattet af særskilte bestemmelser om næringsdeklaration:

- kosttilskud
- naturligt mineralvand
- fødevarer bestemt til særlig ernæring, medmindre der ikke er specifikke bestemmelser vedrørende særlige aspekter af næringsdeklarationen (se også Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/39/EF af 6. maj 2009 om fødevarer bestemt til særlig ernæring og særdirektiver som omhandlet i direktivets artikel 4, stk. 1.)

3.2 Hvad skal angives? (artikel 13, 30, 32, 34 og 44, bilag IV og XV)

Den obligatoriske næringsdeklaration skal indeholde alle følgende oplysninger samt mængden af ethvert næringsstof med en ernæringsanprisning eller andet stof med en ernærings- eller sundhedsanprisning:

- Energiværdi og mængden af fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt.

Energiværdien skal udtrykkes både i kJ (kilojoules) og kcal (kilokalorier). Værdien i kilojoules skal angives først efterfulgt af værdien i kilokalorier. Forkortelsen kJ/kcal kan anvendes.

Oplysningerne angives i følgende rækkefølge:

energi
fedt
heraf
- mættede fedtsyrer
kulhydrat
heraf
- sukkerarter
protein
salt

Hvis pladsen tillader det, skal deklARATIONEN opstilles i tabelform med tallene under hinanden. Er pladsen ikke tilstrækkelig til at opstille oplysningerne i tabelform, opstilles de i linjeformat.

Bestemmelserne om minimumsskriftstørrelse finder anvendelse på næringsdeklarationen, der skal trykkes med typer i en skriftstørrelse, hvor x-højden er lig med eller større end 1,2 mm. For så vidt angår emballager eller beholdere, hvis største yderflade har et flademål på under 80 cm², skal x-

højden være lig med eller større end 0,9 mm. X-højden defineres i bilag IV til FIC-forordningen. (NB: Fødevarer i emballager eller beholdere, hvis største yderflade har et flademål på under 25cm², er undtaget fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration (se 3.5, punkt 18 nedenfor)).

Hvis energiværdien eller mængden af næringsstof(fer) i et produkt er ubetydelig, kan oplysningerne vedrørende disse elementer erstattes af en erklæring som for eksempel "Indeholder ubetydelige mængder af ...", som anbringes i nær tilknytning til næringsdeklarationen (se spørgsmål 3.15 vedrørende begrebet ubetydelig mængde).

For ikke-færdigpakkede fødevarer kan indholdet af næringsdeklarationen begrænses til kun energiværdien eller energiværdien samt mængderne af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

3.3 Hvad er referencemængden for næringsdeklarationen? (artikel 32 og 33 og bilag XV)

For deklarationen af vitaminer og mineraler, se spørgsmål 3.7.

Mængderne af næringsstoffer udtrykkes i gram (g) pr. 100 g eller pr. 100 ml, og energiværdien i kilojoules (kJ) og kilokalorier (kcal) pr. 100 g eller pr. 100 ml af fødevaren.

De kan desuden angives pr. portion eller pr. forbrugsenhed af fødevaren. Portionen eller forbrugsenheden skal være letgenkendelig for forbrugeren, den skal anføres på etiketten i nær tilknytning til næringsdeklarationen, og antallet af portioner eller enheder i pakningen skal angives på etiketten.

Energiværdien og mængden af fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt kan desuden også udtrykkes som en procentdel af de referenceindtag, der er fastsat i nedenstående tabel pr. 100 g eller pr. 100 ml. Foruden eller i stedet for en sådan deklaration pr. 100 ml eller pr. 100 g kan procentdelene af referenceindtagene udtrykkes pr. portion eller pr. forbrugsenhed.

Energi eller næringsstof	Referenceindtag
Energi	8 400 kJ/2 000 kcal
Fedt i alt	70 g
Mættede fedtsyrer	20 g
Kulhydrat	260 g
Sukkerarter	90 g
Protein	50 g
Salt	6 g

Såfremt procentdelene af referenceindtagene udtrykkes pr. 100 g eller pr. 100 ml, skal næringsdeklarationen indeholde følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2 000kcal)".

I forbindelse med ikke-færdigpakkede fødevarer er det tilstrækkeligt at angive oplysningerne i næringsdeklarationen pr. portion eller pr. forbrugsenhed.

3.4 Kan andre udtryksformer anvendes? (artikel 35)

Som supplement til ovennævnte udtryksformer (pr. 100 g/100 ml, pr. portion, procentdel af referenceindtag) og præsentationsformer (næringsstoffets betegnelse, numerisk værdi) kan der anvendes andre udtryks- og/eller præsentationsformer ved anvendelse af grafik eller symboler, såfremt følgende krav er opfyldt:

- De bygger på forsvarlige og videnskabeligt holdbare forbrugerundersøgelser og vildleder ikke forbrugeren.
- Deres udvikling er resultatet af en høring af et bredt udvalg af interessegrupper.
- De har til formål at gøre fødevarens bidrag til eller betydning for kostens energi og næringsstofindhold lettere begribelig for forbrugeren.
- Hvad angår andre udtryksformer, er de baseret enten på de harmoniserede referenceindtag, der er fastsat i bilag XIII, eller, hvis sådanne ikke er fastlagt, på almindeligt anerkendt videnskabelig rådgivning om indtag af energi eller næringsstoffer.
- De er objektive og ikke-diskriminerende
- Deres anvendelse medfører ikke hindringer for den frie bevægelighed for varer.

3.5 Hvilke undtagelser gælder? (artikel 16, stk. 4, og artikel 44, stk. 1, litra b), bilag V)

Følgende produkter er undtaget fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration, undtagen i forbindelse med en ernærings- og/eller sundhedsanprisning:

- a) uforarbejdede produkter, der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser
- b) forarbejdede produkter, der som eneste forarbejdning er modnet, og som kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser
- c) drikkevand, herunder drikkevand, der udelukkende er tilsat kuldioxid og/eller aromaer
- d) krydderurter, krydderier eller blandinger heraf
- e) salt og erstatninger herfor
- f) sødestoffer til bordbrug
- g) kaffeekstrakter og cikorieekstrakter, hele eller malede kaffebønner og hele eller malede koffeinfri kaffebønner
- h) urte- og frugtte, te, koffeinfri te, pulverte eller te ekstrakt, koffeinfri pulverte eller te ekstrakt, som ikke indeholder andre tilsatte ingredienser end smagsstoffer, der ikke ændrer teens næringsværdi
- i) gæret eddike og eddikeerstatninger, inkl. dem, der udelukkende er tilsat aromaer
- j) aromaer
- k) fødevaretilsætningsstoffer
- l) tekniske hjælpestoffer
- m) fødevareenzymmer
- n) gelatine
- o) sammensatte midler, der får marmelade, gelé og lign. til at stivne
- p) gær
- q) tyggegummi
- r) fødevarer i emballage eller beholder, hvis største overflade har et areal på mindre end 25cm²
- s) fødevarer, herunder håndværksfødevarer, der leveres direkte fra producenten af små mængder produkter til den endelige forbruger eller til lokale detailvirksomheder, der leverer direkte til den endelige forbruger
- t) alkoholholdige drikkevarer (drikkevarer med et alkoholindhold på over 1,2 volumenprocent)

u) ikke-færdigpakkede fødevarer (medmindre det er et krav i nationale foranstaltninger).
[Fødevarestyrelsen: For så vidt angår punkt u) er ikke-færdigpakkede fødevarer, der ernærings- eller sundhedsanpriser, undtaget krav om næringsdeklaration, jf. anprisningsforordningens artikel 1, stk. 2]

Såfremt oplysningerne om det ernæringsmæssige indhold angives på frivilligt grundlag, skal bestemmelserne om obligatorisk næringsdeklaration følges. Men:

- For alkoholholdige drikkevarer er næringsdeklarationen ikke obligatorisk, og den kan begrænses til energiværdien. Ingen krav til særligt format.
- For ikke-færdigpakkede fødevarer kan indholdet af næringsdeklarationen begrænses til kun energiværdien eller energiværdien samt mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt. Det er tilstrækkeligt at angive oplysningerne i næringsdeklarationen pr. portion eller pr forbrugsenhed, forudsat at den anvendte portion eller enhed anføres, og antallet af portioner eller enheder angives.

3.6 Hvilke andre næringsstoffer kan angives? (artikel 30, stk. 2, artikel 32, 33 og 34, bilag XV)

Den obligatoriske næringsdeklaration kan desuden suppleres med oplysninger om mængden af et eller flere af følgende elementer:

- a) enkeltumættede fedtsyrer
- b) flerumættede fedtsyrer
- c) polyoler
- d) stivelse
- e) kostfibre
- f) vitaminer og mineraler (se også punkt 3.7 nedenfor).

Oplysningernes rækkefølge skal i givet fald være som følger:

energi
fedt
heraf
- mættede fedtsyrer
- enkeltumættede fedtsyrer
- flerumættede fedtsyrer
kulhydrat
heraf
- sukkerarter
- polyoler
- stivelse
kostfibre
protein
salt
vitaminer og mineraler

Hvis pladsen tillader det, skal deklARATIONEN opstilles i tabelform med tallene under hinanden. Er pladsen ikke tilstrækkelig til at opstille oplysningerne i tabelform, opstilles de i linjeformat.

Disse næringsstoffer angives i gram (g)¹ pr. 100 g eller pr. 100 ml og kan desuden angives pr. portion eller pr. forbrugsenhed af produktet.

I forbindelse med ikke-færdigpakkede fødevarer er det tilstrækkeligt at angive oplysningerne i næringsdeklarationen pr. portion eller pr. forbrugsenhed.

1) Se også de særlige måleenheder for vitaminer og mineraler i tabellen i punkt 3.7

3.7 Hvilke vitaminer og mineraler kan fremgå af mærkningen? Hvilke betingelser gælder for produktets minimumsindhold? Hvilken enhed skal anvendes i deklARATIONEN? (artikel 30, stk. 2, artikel 32, stk. 2 og 3, og artikel 33, stk. 1, bilag XIII)

Alle de mineraler eller vitaminer, der er anført i nedenstående tabel, kan fremgå af mærkningen, hvis de forekommer i betydelig mængde. Den betydelige mængde beregnes på følgende måde:

- 15 % af de næringsstofreferenceværdier angivet i følgende tabel, pr. 100 g eller 100 ml for andre varer end drikkevarer
- 7,5 % af de næringsstofreferenceværdier angivet i følgende tabel, pr. 100 ml for drikkevarer, eller
- 15 % af de næringsstofreferenceværdier angivet i følgende tabel pr. portion, hvis pakken kun indeholder én enkelt portion.

Vitaminer og mineraler skal deklareres ved anvendelse af de enheder, der er angivet i følgende tabel, og som en procentdel af de referenceværdier, der er fastsat i tabellen, pr. 100 g eller pr. 100 ml. Disse oplysninger kan desuden angives pr. portion eller pr. forbrugsenhed.

Vitaminer og mineraler, som kan deklareres	Næringsstofreferenceværdier (NRV)
Vitamin A(µg)	800
Vitamin D (µg)	5
Vitamin E (mg)	12
Vitamin K (µg)	75
Vitamin C (mg)	80
Thiamin(mg)	1,1
Riboflavin (mg)	1,4
Niacin (mg)	16
Vitamin B6 (mg)	1,4
Folsyre (µg)	200
Vitamin B12 (µg)	2,5
Biotin (µg)	50
Pantothensyre (mg)	6
Kalium (mg)	2000
Chlorid (mg)	800
Calcium (mg)	800
Phosphor (mg)	700
Magnesium (mg)	375

Jern (mg)	14
Zink (mg)	10
Kobber (mg)	1
Mangan (mg)	2
Fluorid (mg)	3,5
Selen (µg)	55
Chrom (µg)	40
Molybdæn (µg)	50
Jod (µg)	150

3.8 Hvorledes bestemmes en fødevares næringsstofindhold? (artikel 31, stk. 4)

De deklarerede værdier skal være gennemsnitsværdier behørigt fastsat på et af følgende grundlag:

- analysen af fødevaren
- en beregning udført på basis af kendte eller faktiske gennemsnitsværdier vedrørende de anvendte ingredienser, eller
- sædvanligvis fastlagte og accepterede data.

3.9 Hvorledes bestemmes en fødevares energiværdi? (artikel 31, stk. 1, bilag XIV)

Energiværdien skal beregnes ved anvendelse af følgende omregningsfaktorer:

Næringsstof	Omregningsfaktor
kulhydrat (undtagen polyoler)	17 kJ/g – 4 kcal/g
polyoler	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
protein	17 kJ/g – 4 kcal/g
fedt	37 kJ/g – 9 kcal/g
salatrimtyper	25 kJ/g – 6 kcal/g
alkohol (ethanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
organisk syre	13 kJ/g – 3 kcal/g
kostfibre	8 kJ/g – 2 kcal/g
erythritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

3.10 Skal fødevarens næringsstofindhold deklareres "således som den forudsættes konsumeret" eller "således som den sælges"? (artikel 31, stk. 3)

Næringsdeklarationen er obligatorisk for fødevaren, således som den sælges, men hvis det er hensigtsmæssigt, kan den gives for fødevaren, således som den forudsættes konsumeret, forudsat at tilberedningsmåden er beskrevet tilstrækkelig detaljeret. Det er således muligt udelukkende at angive oplysningerne om det ernæringsmæssige indhold for fødevaren, f.eks. tørret pulversuppe, "således som den forudsættes konsumeret".

3.11 Hvornår kan erklæringen om, at saltindholdet udelukkende skyldes forekomsten af naturligt forekommende natrium, anvendes? (artikel 30, stk. 1)

Erklæringen om, at saltindholdet udelukkende skyldes forekomsten af naturligt forekommende natrium, kan eventuelt anbringes i nær tilknytning til næringsdeklarationen for fødevarer, der ikke er tilsat salt, f.eks. mælk, grøntsager, kød og fisk. Såfremt saltindholdet er blevet tilsat under forarbejdningen eller i forbindelse med tilsætningen af ingredienser, der indeholder salt, f.eks. skinke, ost, oliven, ansjoser mv., må erklæringen ikke anvendes.

3.12 Kan energiværdien udelukkende udtrykkes i kcal, såfremt oplysningerne om det ernæringsmæssige indhold på frivilligt grundlag gentages i det primære synsfelt? (artikel 32, stk. 1, og bilag XV)

Nej. Oplysningerne om energiværdien skal altid angives både i kJ (kilojoule) og kcal (kilokalorier).

3.13 Er det muligt at mærke indholdet af bestanddele af næringsstoffer, der angives på frivilligt grundlag, f.eks. "omega 3-fedtsyrer", som bestanddele af enkeltumættede fedtsyrer? (artikel 30)

Nej. Næringsdeklarationen er en lukket liste over energiværdier og næringsstoffer, og der kan ikke tilføjes yderligere oplysninger om det ernæringsmæssige indhold (se dog også punkt 3.14 nedenfor).

3.14 Mængden af næringsstoffet eller et andet stof med en ernærings- eller sundhedsanprisning skal også angives. Kan det indgå i næringsdeklarationen? (artikel 30 og 49)

Såfremt næringsstoffet med ernærings- eller sundhedsanprisningen er omfattet af næringsdeklarationen, skal der ikke angives yderligere mærkningsoplysninger.

Såfremt næringsstoffet eller et andet stof med en ernærings- eller sundhedsanprisning ikke er omfattet af næringsdeklarationen, skal mængden af næringsstoffet eller et andet stof angives i nær tilknytning til næringsdeklarationen (se også punkt 3.13 ovenfor).

3.15 Hvis et produkt indeholder ubetydelige mængder af næringsstof(fer), der er omfattet af obligatorisk mærkning eller har en ubetydelig energiværdi, skal disse næringsstoffer eller energiværdien da angives i tabellen over næringsstoffer? (artikel 34, stk. 5)

Nej. Hvis energiværdien eller mængden af et næringsstof er ubetydelig, kan næringsdeklarationen vedrørende næringsstoffet erstattes af en erklæring som f.eks. "Indeholder ubetydelige mængder af..." i nær tilknytning til næringsdeklarationen.

Vejledningen om tolerancer kan bruges til at definere begrebet "ubetydelig mængde".

3.16 Hvilke oplysninger om det ernæringsmæssige indhold kan gentages på emballagen? (artikel 30, stk. 3, artikel 32, stk. 2, og artikel 33)

En række af oplysningerne i den obligatoriske næringsdeklaration kan gentages på emballagen i det primære synsfelt, almindeligvis betegnet som "forsiden af pakken", i et af følgende formater:

- energiværdi
- energiværdi og mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

Bestemmelserne om minimumsskriftstørrelse finder anvendelse på denne gentagne deklaration (artikel 13, stk. 2, og bilag IV, se også punkt 3.2).

Den gentagne deklaration er fortsat en liste med defineret og afgrænset indhold. Det er ikke tilladt at anføre yderligere oplysninger i næringsdeklarationen i det primære synsfelt.

Det er tilstrækkeligt at angive oplysningerne i den gentagne deklaration pr. portion eller pr. forbrugsenhed (forudsat at den anvendte portion eller enhed anføres i nær tilknytning til næringsdeklarationen, og antallet af portioner eller enheder angives på emballagen). Energiværdien skal imidlertid ligeledes anføres pr. 100 g eller pr. 100 ml.

3.17 Hvis de gentagne oplysninger om det ernæringsmæssige indhold i det primære synsfelt ("forsiden af pakken") udtrykkes som en procentdel af referenceindtagene, skal disse oplysninger da også anføres i den obligatoriske næringsdeklaration ("bagsiden af pakken")? (artikel 30, stk. 3, artikel 32, stk. 4, og artikel 33, bilag XIII)

Oplysninger om det ernæringsmæssige indhold gentaget på frivilligt grundlag i det primære synsfelt ("forsiden af pakken") må kun omfatte oplysninger om energiværdien eller om mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt. Disse oplysninger skal også angives i den obligatoriske næringsdeklaration ("bagsiden af pakken"). Det er imidlertid muligt at angive disse oplysninger på forsiden af pakken som en procentdel af referenceindtag (ud over de absolutte værdier), selv om denne udtryksform ikke anvendes i den obligatoriske næringsdeklaration.

3.18 Kan akronymet RI anvendes? (artikel 32 og 33)

Når der anvendes et akronym, f.eks. RI for referenceindtag, skal det forklares fuldt ud et andet sted på emballagen. Erklæringen "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400 kJ/2 000 kcal)" kan ikke ændres.

3.19 Kan akronymet GDA anvendes? (artikel 32 og 33)

Formålet med FIC-forordningen er at harmonisere indholdet og udtryks- og præsentationsformen af de oplysninger om det ernæringsmæssige indhold, der gives til forbrugerne, herunder frivillige oplysninger. I lyset af dette formål er det ikke muligt at anvende udtrykkene "vejledende dagligt indtag" eller akronymet GDA i forbindelse med anvendelsen af forordningens artikel 32 og 33 (se også punkt 3.18). Det skal bemærkes, at begrebet "referenceindtag" adskiller sig fra begrebet "vejledende dagligt indtag", da udtrykket "referenceindtag" ikke er et ernæringsråd som udtrykket "vejledende". Der er ikke tale om et ernæringsråd om at indtage f.eks. 20 g mættet fedt pr. dag, og forbrugerne bør ikke få den opfattelse, at det er den nødvendige minimumsmængde for at bevare helbredet.

3.20 Skal erklæringen "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400 kJ/2000 kcal)" tilføjes i nær tilknytning til næringsdeklarationen? (artikel 32 og 33)

Ja, når oplysningerne angives som en procentdel af referenceindtagene pr. 100 g eller pr. 100 ml.

Nej, når oplysningerne angives pr. portion.

3.21 Referenceværdierne for indtaget af energi og næringsstoffer er opstillet for voksne. Kan energiværdien og mængderne af næringsstoffer angives på frivilligt grundlag som en procentdel af referenceindtag for børn i stedet for eller som supplement til procentdele af referenceindtag for voksne? (artikel 32, stk. 4, artikel 36, stk. 3, og artikel 43, bilag XIII)

Nej. Den frivillige angivelse af referenceindtag for specifikke befolkningsgrupper er kun tilladt, hvis der er vedtaget EU-bestemmelser eller i fravær heraf nationale bestemmelser.

Energiværdien og mængderne af næringsstoffer må kun angives som en procentdel af referenceindtag for voksne samt som absolutte værdier. I henhold til forordningen skal Kommissionen imidlertid vedtage gennemførelsesretsakter om angivelsen af referenceindtag for specifikke befolkningsgrupper ud over de referenceindtag, der er fastsat for voksne, og der bliver således muligvis fastsat referenceindtag for børn på et senere tidspunkt. Indtil disse EU-bestemmelser er vedtaget, kan medlemsstaterne vedtage nationale bestemmelser om fastsættelse af videnskabeligt baserede referenceindtag for sådanne befolkningsgrupper. Det vil således ikke være tilladt at angive referenceindtag for andre specifikke befolkningsgrupper, f.eks. børn, efter udløbet af overgangsperioden, dvs. efter den 13. december 2014, medmindre der fastsættes videnskabeligt baserede referenceindtag for sådanne befolkningsgrupper i EU-bestemmelser eller nationale bestemmelser.

3.22 Hvad er en forbrugsenhed? Kan piktogrammer anvendes til at definere en portion? Kan symbolet $\approx$ eller $\sim$, der betyder "tilnærmelsesvis lig med", anvendes til at angive antallet af portioner i en pakke? (artikel 33)

"Forbrugsenheden" skal være letgenkendelig for forbrugeren og skal kunne forbruges enkeltvis. En enkelt forbrugsenhed er ikke nødvendigvis en portion. F.eks. kan et stykke chokolade fra en plade chokolade være en forbrugsenhed, men portionen kan omfatte mere end ét stykke chokolade.

Symboler eller piktogrammer kan anvendes til at definere portionen eller forbrugsenheden. FIC-forordningen stiller kun krav om, at forbrugsenheden eller portionen skal være letgenkendelig og anføres på etiketten. De anvendte symboler eller piktogrammer skal være let forståelige for forbrugeren, og de må ikke være vildledende.

Mindre variationer i antallet af forbrugsenheder eller portioner i et produkt kan angives ved hjælp af symbolet $\approx$ eller $\sim$ før antallet af portioner eller forbrugsenheder.

3.23 Kan ikoner alene anvendes til at symbolisere næringsstoffer og/eller energiværdien i stedet for ord? (artikel 34 og bilag XV)

Nej. Obligatoriske og frivillige oplysninger om det ernæringsmæssige indhold skal angives i et bestemt format, og energiværdier og næringsstoffer skal anføres ved deres navn.

Det generelle princip om, at obligatoriske oplysninger skal angives i ord og tal, finder også anvendelse, hvis oplysningerne om det ernæringsmæssige indhold tilvejebringes på frivillig basis. Piktogrammer og symboler kan anvendes som et supplement.

3.24 Hvis produkterne er bestemt til salg i mere end et land, er det da muligt at angive næringsdeklarationen i det format, der kræves i USA og Canada, ud over næringsdeklarationen, der opfylder kravene i FIC-forordningen? (artikel 30 og 34 og bilag XIV og XV)

Nej. En næringsdeklaration i det format, der kræves i USA og Canada, opfylder ikke EU-kravene, da både obligatoriske og frivillige oplysninger skal være i overensstemmelse med FIC-forordningens bestemmelser. En sådan mærkning kan også vildlede forbrugeren som følge af de forskellige omregningsfaktorer, der anvendes i USA til at beregne energiværdien og mængden af næringsstoffer.

3.25 Mængden af "salt" angivet i den obligatoriske næringsdeklaration beregnes efter formlen: salt = natrium × 2,5. Skal al natrium i enhver ingrediens, f.eks. natriumsaccharinat, natriumascorbat mv., medtages i denne beregning?

Ja, det tilsvarende saltindhold skal altid udledes af fødevarens samlede natriumindhold ved formlen: salt = natrium × 2,5.

3.26 Hvornår finder de nye bestemmelser om næringsdeklaration anvendelse? (artikel 49, 50, 54 og 55)

De nye bestemmelser om næringsdeklaration finder anvendelse fra den 13. december 2016. Fødevarer, der er markedsført eller mærket inden denne dato, kan markedsføres, indtil fødevarerlagrene er opbrugt. Hvis virksomhederne vælger at tilvejebringe oplysninger om det ernæringsmæssige indhold på frivilligt grundlag i perioden 13. december 2014 – 12. december 2016, skal de følge bestemmelserne om udformning og indhold i FIC-forordningen.

Hvis der anvendes en ernærings- og/eller sundhedsanprisning, eller hvis vitaminer og/eller mineraler er blevet tilsat fødevaren, skal den obligatoriske næringsdeklaration være i overensstemmelse med FIC-forordningen fra den 13. december 2014.

3.27 Kan fødevarerVirksomhedsledere tilpasse deres etiketter til de nye bestemmelser om næringsdeklaration inden den 13. december 2014? Er det muligt at anvende de nye bestemmelser om næringsdeklaration delvis, eller skal alle de nye bestemmelser overholdes, hvis en af bestemmelserne anvendes? (artikel 54 og 55)

Ja, fødevarerVirksomhedslederne kan anvende de nye bestemmelser om næringsdeklaration før den 13. december 2014 i stedet for at følge bestemmelserne i Rådets direktiv 90/496/EØF af 24. september 1990 om næringsdeklaration af levnedsmidler. FødevarerVirksomhedsledere, der anvender de nye bestemmelser om næringsdeklaration, skal overholde alle bestemmelserne. Hvis f.eks. de nye bestemmelser om definitionen af den betydelige mængde for vitaminer og mineraler anvendes, finder alle de nye bestemmelser om næringsdeklaration anvendelse.

Bilag 2: Eksempler på udformning af forskellige næringsdeklarationer

De værdier, som er angivet i de forskellige eksempler, må ikke betragtes som sandfærdige værdier. De er givet som eksempler på, hvordan næringsdeklarationen skal/kan præsenteres med hensyn til de forskellige muligheder, der er givet i reglerne. Bemærk, at den tekst, som er angivet under ”Bemærkninger:”, ikke er en del af den tekst, som skal angives.

Eksempel 1 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g.

Franskrød

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	1118 kJ / 265 kcal
Fedt	4,3 g
heraf mættede fedtsyrer	1,1 g
Kulhydrat	47 g
heraf sukkerarter	0,5 g
Protein	7,5 g
Salt	1,3 g

Bemærkninger:

Selv om kostfiber ikke er deklareret skal energibidraget fra kostfiber regnes med (her er regnet med 4 g = 32 kJ/8 kcal).

Eksempel 2 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g, og frivilligt supplerende oplysninger pr. portion.

Chokoladebar

Næringsindhold	Næringsindhold	
	pr. 100 g	pr. portion (1 stk. = 70 g)
Energi	1902 kJ / 453 kcal	1331 kJ / 317 kcal
Fedt	19 g	13 g
heraf mættede fedtsyrer	10 g	7,0 g

Kulhydrat	67 g	47 g
heraf sukkerarter	65 g	46 g
Protein	3,5 g	2,5 g
Salt	0,55 g	0,39 g

Bemærkninger:

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives.

Eksempel 3 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g, med frivilligt supplerende oplysninger om mængde i % af referenceindtag pr. 100 g.

Torskerogn, konserver

Næringsindhold		
	pr. 100 g	Procent af referenceindtag* pr. 100 g
Energi	416 kJ /99 kcal	5 %
Fedt	3,7 g	5 %
heraf mættede fedtsyrer	0,4 g	2 %
Kulhydrat	2,7 g	1 %
heraf sukkerarter	0 g	0 %
Protein	14 g	28 %
Salt	1,2 g	20 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Bemærkninger:

Det er påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400kJ/2000kcal)".

Eksempel 4 - Obligatorisk næringsdeklaration pr. 100 ml, hvor man frivilligt kan vælge om man vil angive en erklæring om, at saltindholdet skyldes forekomsten af naturligt indhold af natrium.

Sødmælk

	Næringsindhold pr. 100 ml
Energi	262 kJ /63 kcal
Fedt	3,5 g
heraf mættede fedtsyrer	2,3 g
Kulhydrat	4,5 g
heraf sukkerarter	4,5 g
Protein	3,3 g
Salt*	0,12 g

* Saltindholdet skyldes udelukkende naturligt indhold af natrium i produktet.

Eksempel 5 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g, med ubetydelige mængder af et eller flere næringsstoffer, jf. artikel 34, stk. 5.

Vingummi (indeholder sukker og sødestoffer)

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	1143 kJ/ 269 kcal
Kulhydrat	55 g
heraf sukkerarter	18 g
Protein	7,5 g
Salt	0,17 g

Indeholder ubetydelige mængder af fedt og mættede fedtsyrer

Bemærkninger:

Indhold af polyoler er inddraget i beregning af energi (her 8 g = 80 kJ / 19,2 kcal). Mængden indgår i den deklarerede mængde kulhydrat. Der er ikke krav om, at selve indholdet af polyoler skal deklareres separat.

Eksempel 6 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g, med supplerende oplysninger for drænet produkt.

Tun i olie

	Næringsindhold pr. 100 g	Pr. 100 g drænet produkt
Energi	1040 kJ /250 kcal	795 kJ / 109 kcal
Fedt	18 g	10 g
heraf mættede fedtsyrer	3,1 g	1,9 g
Kulhydrat	0 g	0 g
heraf sukkerarter	0 g	0 g
Protein	22 g	25 g
Salt	1,2 g	1,2 g

Eksempel 7 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g, med frivilligt supplerende oplysninger pr. portion og supplerende angivelse af mængde i % af referenceindtag pr. portion.

Jordnødder, saltede

Næringsindhold			
	Pr. 100 g	Pr. portion (30 g)	Procent af referenceindtag* pr. portion
Energi	2606 kJ /629 kcal	782 kJ /189 kcal	9 %
Fedt	52 g	16 g	23 %
heraf mættede fedtsyrer	10 g	3,0 g	15 %

Kulhydrat	9,5 g	2,9 g	1 %
heraf sukkerarter	3,1 g	0,9 g	1 %
Protein	27 g	8,1 g	16 %
Salt	1,5 g	0,45 g	8 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Bemærkninger:

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives.

Det er i dette tilfælde (% af referenceindtag pr. portion) ikke påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2 000kcal)", men det kan gøres frivilligt.

Der er i energiberegning inddraget bidrag fra kostfiber (her 7,7 g = 61,6 kJ / 15,4 kcal).

Eksempel 8 - Næringsdeklaration med inddragelse af supplerende oplysning om andre næringsstoffer, jf. artikel 30, stk. 2 – her kostfiber.

Rugbrød, fuldkorn

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	869 kJ/ 206 kcal
Fedt	1,2 g
heraf mættede fedtsyrer	0,2 g
Kulhydrat	39 g
heraf sukkerarter	3,1 g
Kostfibre	8,5 g
Protein	5,5 g
Salt	1,3g

Eksempel 9 - Næringsdeklaration med inddragelse af supplerende oplysninger om andre næringsstoffer, jf. artikel 30, stk. 2 - her fedtsyrer.

Mayonnaise

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	2987 kJ/726 kcal
Fedt	80 g
Heraf	
- mættede fedtsyrer	7,0 g
- enkeltumættede fedtsyrer	44 g
- flerumættede fedtsyrer	26 g
Kulhydrat	< 0,5 g
heraf sukkerarter	< 0,5 g
Protein	1,1 g
Salt	1,5 g

Bemærkninger:

I energiberegningen er indgået 0,4 g kulhydrat = 6,8 kJ/1,6 kcal.

Eksempel 10 - Næringsdeklaration med inddragelse af supplerende oplysning om andre næringsstoffer, jf. artikel 30, stk. 2 – her vitaminer og mineraler.

Grøntsags-juice

Næringsindhold		
	pr. 100 ml	Procent af referenceindtag pr. 100 ml
Energi	234 kJ / 55 kcal	
Fedt	< 0,5 g	
heraf mættede fedtsyrer	< 0,1 g	
Kulhydrat	9,2 g	
heraf sukkerarter	< 0,5 g	
Protein	2,1 g	
Salt	0,4 g	
Folsyre	37,5 µg	19 %
Vitamin C	14 mg	18 %
Kalium	430 mg	22 %

Bemærkninger:

Deklaration af mængde i % af referenceindtag pr. 100 ml er obligatorisk.

I energiberegning er indgået 1,7 g kostfiber (13,6 kJ / 3,4 kcal) og 1 g organisk syre (13 kJ / 3 kcal).
Energibidrag fra fedt er beregnet ud fra 0,4 g.

Eksempel 11 - Næringsdeklaration med inddragelse af supplerende oplysning om andre næringsstoffer jf. artikel 30, stk. 2. - her vitaminer og mineraler. Supplerende oplysninger om indhold pr. portion.

Havremüsli, ristet

Næringsindhold				
	Pr. 100 g	% af referenceindtag* pr. 100 g	Pr. portion (30 g)	% af referenceindtag* pr. portion
Energi	1660 kJ / 394 kcal	20 %	498 kJ / 118 kcal	6 %
Fedt	9,6 g	14 %	2,9 g	4 %
heraf mættede fedtsyrer	3,7 g	19 %	1,1 g	6 %
Kulhydrat	65 g	25 %	20 g	8 %
heraf sukkerarter	16 g	18 %	5 g	6 %
Protein	8 g	16 %	2,4 g	5 %
Salt	0,5 g	8 %	0,15 g	3 %
Calcium	120 mg	15 %	36 mg	5 %
Jern	2,5 mg	18 %	0,75 mg	5 %

*Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Bemærkninger:

I energiberegning er inddraget bidrag fra kostfibre (her 8 g = 64 kJ / 16 kcal).

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives.

Deklaration af mængde i % af referenceindtag pr. 100 g er obligatorisk, pr. portion er frivilligt. De øvrige værdier i % af referenceindtag er også frivilligt.

Ved angivelse af % af referenceindtag pr. 100 g (for energi og næringsstoffer, jf. del B i forordningens bilag XIII) er det påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2 000kcal)". Se afsnit 5.3.

Eksempel 12 - Næringsdeklaration af produkt, som er anprist for et næringsstof, som ikke er en delmængde af næringsdeklarationen. Mængde skal være deklareret i nærheden af næringsdeklarationen.

Laks, røget

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	821 kJ / 197 kcal
Fedt	13 g
heraf mættede fedtsyrer	2,4 g
Kulhydrat	0 g
heraf sukkerarter	0 g
Protein	20 g
Salt	3,0 g

Indeholder 3 g omega -3 fedtsyrer pr. 100 g

Eksempel 13 - Næringsdeklaration givet i to kolonner

Franskrød

Næringsindhold pr. 100 g:			
Energi	1118/265 kJ/kcal	Kulhydrat	47 g
Fedt	4,3 g	heraf sukkerarter	0,5 g
heraf mættede fedtsyrer	1,1 g	Protein	7,5 g
		Salt	1,3 g

Bilag 3: Eksempler på gentagelse af næringsdeklaration i det primære synsfelt

Tabelformatet er ikke obligatorisk ved gentagelse af oplysninger i det primære synsfelt, men det er krav om, at næringsstofferne skal angives i samlet format.

Når mængden af næringsstoffer angives udelukkende pr. portion, skal energien angives både pr. portion og pr. 100 g/100 ml. Når der angives % af referenceindtag pr. portion, er der ikke krav om erklæring.

Eksempel 1- gentagelse af næringsdeklaration, pr. 100 g.

Sødmælk

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	262 kJ / 63 kcal
Fedt	3,5 g
heraf mættede fedtsyrer	2,3 g
Sukkerarter	4,5 g
Salt*	0,12 g

* Saltindholdet skyldes udelukkende naturligt indhold af natrium i produktet

Eksempel 2 - Gentagelse af deklARATIONEN pr. portion.

Vingummi (indeholder sukker og sødestoffer)

Næringsindhold	Næringsindhold	
	Pr. 100 g	Pr. portion (25 g)
Energi	1143 kJ / 269 kcal	286 kJ / 67 kcal
Fedt		0 g
heraf mættede fedtsyrer		0 g
Sukkerarter		4,5 g
Salt		0,04 g

Bemærkninger:

Når man vælger at gentage næringsdeklarationsoplysninger pr. portion alene, skal energiværdien oplyses pr. 100 g.

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives.

Eksempel 3- Gentagelse af næringsdeklarationen pr. 100 g og med oplysninger om mængde i % af referenceindtag pr. 100 g.

Sødmælk

Næringsindhold		
	Pr. 100 g	% af referenceindtag* pr. 100 g
Energi	262 kJ / 63 kcal	3 %
Fedt	3,5 g	5 %
heraf mættede fedtsyrer	2,3 g	12 %
Sukkerarter	4,5 g	5 %
Salt**	0,12 g	2 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

** Saltindholdet skyldes udelukkende naturligt indhold af natrium i produktet.

Bemærkninger:

Det er påkrævet at tilføje følgende erklæring: Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Eksempel 4 - Gentagelse af deklARATIONEN pr. portion og med oplysninger om mængde i % af referenceindtag pr. portion.

Rugbrød, fuldkorn

Næringsindhold			
	Pr. 100 g	Pr. portion (1 skive = 50 g)	% af referenceindtag* pr. portion
Energi	869 kJ/ 206 kcal	435 kJ / 103 kcal	5 %
Fedt		0,6 g	1 %
heraf mættede fedtsyrer		0,1 g	1 %
Sukkerarter		1,6 g	2 %
Salt		0,7 g	12 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2000kcal).

Bemærkninger:

Det er i dette tilfælde (% af referenceindtag pr. portion) ikke påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2000kcal)", men det kan gøres frivilligt.

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives. Når man vælger at gentage næringsdeklarationsoplysninger pr. portion alene, skal energiværdien oplyses pr. 100 g.

Bilag 4: Dagligt referenceindtag af vitaminer og mineraler

Dagligt referenceindtag af vitaminer og mineraler (voksne) (vitaminer og mineraler, som kan deklarerer).

Vitaminer	Referenceindtag
Vitamin A	800 µg
Vitamin D	5 µg
Vitamin E	12 mg
Vitamin K	75 µg
Vitamin C	80 mg
Thiamin	1,1 mg
Riboflavin	1,4 mg
Niacin	16 mg
Vitamin B6	1,4 mg
Folsyre	200 µg
Vitamin B12	2,5 µg
Biotin	50 µg
Pantothensyre	6 mg
Mineraler:	
Kalium	2000 mg
Chlorid	800 mg
Calcium	800 mg
Phosphor	700 mg
Magnesium	375 mg
Jern	14 mg
Zink	10 mg
Kobber	1 mg
Mangan	2 mg
Fluorid	3,5 mg
Selen	55 µg
Chrom	40 µg
Molybdæn	50 µg
Jod	150 µg

Bilag 5: Referenceindtag af energi og visse andre næringsstoffer end vitaminer og mineraler

Energi eller næringsstof	Referenceindtag
Energi	8 400 kJ (2 000 kcal)
Fedt i alt	70 g
Mættede fedtsyrer	20 g
Kulhydrat	260 g
Sukkerarter	90 g
Protein	50 g
Salt	6 g

Bilag 6: Referencestoffer og omregningsfaktorer for vitaminer

Mængden af det enkelte vitamin beregnes ud fra de referencestoffer, der er i denne tabel, og de omregningsfaktorer for vitamin A, vitamin E og niacin, der er under tabellen.

Navn	Referencestof	Formel (molvægt)
Vitamin A	Retinol	C ₂₀ H ₃₀ O (286,45)
Vitamin D	Cholecalciferol	C ₂₇ H ₄₄ O (384,64)
Vitamin E	α-Tocopherol	C ₂₉ H ₅₀ O ₂ (430,71)
Vitamin K	Phylloquinon	C ₃₁ H ₄₆ O ₂ (450,70)
Vitamin C	Ascorbinsyre	C ₆ H ₈ O ₆ (176,12)
Thiamin (Vitamin B1)	Thiamin	C ₁₂ H ₁₇ N ₄ OS (265,37)
Riboflavin (Vitamin B2)	Riboflavin	C ₁₇ H ₂₀ N ₄ O ₆ (376,36)
Niacin	Nikotinamid	C ₆ H ₆ N ₂ O (122,12)
Vitamin B6	Pyridoxin	C ₈ H ₁₁ NO ₃ (169,18)
Folsyre	Folsyre (Pteroylmonoglutaminsyre)	C ₁₉ H ₁₉ N ₇ O ₆ (441,40)
Vitamin B12	Cyanocobalamin	C ₆₃ H ₈₈ CoN ₁₄ O ₁₄ P (1355,37)
Biotin	D-Biotin	C ₁₀ H ₁₆ N ₂ O ₃ S (244,31)
Pantothensyre	D-Pantothensyre	C ₉ H ₁₇ NO ₅ (219,23)

Omregningsfaktorer for vitamin A, vitamin E og niacin:

- Vitamin A: 1 retinolækvivalent (RE)
  - =1 µg retinol
  - =2 µg β-caroten fra kosttilskud og tilsat fødevarer
  - =12 µg β-caroten fra fødevarer (naturligt indhold)
  - =24 µg α-caroten, β-cryptoxanthin, andre provitamin A carotenoider fra fødevarer
- Vitamin E: 1 α-tocopherolækvivalent (α-TE) = 1 mg D-α-tocopherol
- Niacin: 1 niacinækvivalent (NE) = 1 mg niacin eller 60 mg tryptofan

Omregningsfaktorerne er baseret på de Nordiske Næringsstof Anbefalinger, 2012, og er i øvrigt i samstemmende med omregningsfaktorer fra The Institute of Medicine (IOM), USA.

Bilag 7: Retningslinjer for afrunding af værdierne i næringsdeklaration af fødevarer

Følgende retningslinjer for afrunding anbefales ved deklaration af fødevarers næringsindhold.

Næringsstof	Mængde pr. 100 g eller 100 ml	Afrunding
Energi (kJ/kcal)		Til nærmeste 1 kJ/kcal
Fedt*, kulhydrat*, sukkerarter*, protein*, kostfibre*, polyoler, stivelse* (gram)	≥10 g	Til nærmeste 1 g (ingen decimaler)
	<10 g og >0,5 g	Til nærmeste 0,1 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,5 g	"0 g" eller "<0,5 g" kan angives
Mættede fedtsyrer*, enkeltumættede fedtsyrer*, flerumættede fedtsyrer* (gram)	≥10 g	Til nærmeste 1 g (ingen decimaler)
	<10 g og >0,1 g	til nærmeste 0,1 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,1 g	"0 g" eller "<0,1 g" kan angives
Natrium (gram)	≥1 g	Til nærmeste 0,1 g
	<1 g og >0,005 g	Til nærmeste 0,01 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,005 g	"0 g" eller "<0,005 g" kan angives
Salt (g)	≥1 g	Til nærmeste 0,1 g
	<1 g og >0,0125 g	Til nærmeste 0,01 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,0125 g	"0 g" eller "<0,01 g" kan angives
Vitaminer og mineraler	Vitamin A, folsyre, chlorid, calcium, phosphor, magnesium, jod, kalium	Tre signifikante tal **
	Alle andre vitaminer og mineraler	To signifikante tal

* Gælder ikke for underkategorier.

** Se supplerende danske retningslinjer nedenfor.

Supplerende danske retningslinjer vedrørende afrunding for følgende elementer:

Næringsstof	Mængde pr. 100 g eller 100 ml	Afrunding
Vitaminer og mineraler, % af RI*	10 % og derunder 10 – 100 % > 100 %	Nærmeste hele tal Nærmeste med 5 delelige tal Nærmeste med 10 delelige tal
Vitamin A, folsyre, chlorid, calcium, phosphor, magnesium, jod, kalium		I de tilfælde, hvor der er behov for at deklare en mængde over to betydende cifre, anbefales, at den deklarerede mængde afrundes til to hele tal fra 1 til 9. Det ene tal kan tillige kan være "0". Eksempel: 150 µg folsyre i stedet for 152 µg, eller 300 µg vitamin A i stedet for 304 µg.

* Referenceindtag

HISTORISK

Bilag 8: Analysemetoder benyttet ved kontrol af næringsdeklaration

Benyttede standardmetoder/referencemetoder skal være seneste udgave.

Næringsstof	Metode/Princip
Energi	Beregnes som beskrevet i forordningen.
Protein	Beregnes af N-indholdet ved multiplikation med 6,25. N-indholdet bestemmes ved Kjeldahl efter NMKL nr. 6.
Kulhydrat	Beregnes af tørstof ÷ aske ÷ protein ÷ fedt ÷ kostfibre* ÷ organiske syrer**. Alternativt: summen af alle specifikke kulhydratkomponenter.
Fedt ***	Fedt i kød og kødvarer: NMKL nr. 131 eller AOAC 991.36. Fedt i andre fødevarer: en modifikation af NMKL nr. 131 hvor prøven behandles med saltsyre, og fedtet udtrækkes efter tilsætning af alkohol med en blanding af diethylether og petroleumsether. Opløsningsmidlet afdampes, og fedtet vejes.
Sukkerarter og polyoler	Prøven ekstraheres med 60° C vand, og indholdet bestemmes ved High Performance Anionic Exchange Chromatography med Pulsed Amperometric Detection.
Fedtsyrer	Lipidet isoleres om nødvendigt ved ekstraktion med diethylether/petroleumsether, forsæbes og methyleres med bortrifluorid-methanol-komplex. Efter ekstraktion med n-heptan kvantificeres methylestrene på en gaskromatograf udstyret med en passende polær kapillarkolonne.
Kostfibre	AOAC 985.29. Enzymatisk gravimetrisk. (Denne metode måler ikke alle de kulhydratpolymerer, der falder ind under definitionen.)
Tørstof***	NMKL nr. 169. Gravimetrisk
Aske	NMKL nr. 173. Gravimetrisk.
Stivelse	AOAC 996.11. Enzymatisk kolorimetrisk.
Kolesterol	Efter forsøbning og ekstraktion med pentan:ethylacetat sker separation, detektion og kvantifikation ved brug af APCI-MS/MS.
Vitamin A	EN 12823. HPLC
Vitamin B1 (thiamin)	EN 14122. HPLC
Vitamin B2 (riboflavin)	EN 14152. HPLC
Vitamin B6 (pyridoxin)	EN 14163. HPLC
Vitamin B12 (cyanocobalamin)	Efter ekstraktion i en eddikesyre-acetat-cyanid opløsning mikrobiologisk bestemmelse med Lactobacillus delbruecki, som testorganism.
Folat	EN 14131. Mikrobiologisk.

Niacin	Efter syrehydrolyse mikrobiologisk bestemmelse med <i>Lactobacillus plantarum</i> , som testorganisme.
Pantothensyre	Efter ekstraktion med eddikesyre-natriumacetat mikrobiologisk bestemmelse med <i>Lactobacillus plantarum</i> , som testorganism.
Biotin	Efter syrehydrolyse mikrobiologisk bestemmelse med <i>Lactobacillus plantarum</i> , som testorganisme.
Vitamin C	Efter ekstraktion med metafosforsyre tilsat oxalsyre sker separation ved brug af HPLC, og detektion og kvantifikation ved brug af UV og fluorescens detektion.
Vitamin D	EN 12821. HPLC
Vitamin E	EN 12822. HPLC
Mineraler inkl. natrium, kalium og phosphor	Pr EN16943. ICP-OES efter destruktion i mikrobølgeovn.
Jod	FM078. 1 DTU Fødevareinstituttet: ICP-MS.
Selen	FM073. 1 DTU Fødevareinstituttet. ICP-MS.

* Hvis indhold af kostfiber er meget lavt eller ubetydeligt, kan korrektionen for kostfibre undlades. Det vil være en konkret vurdering, hvor lavt indholdet af kostfiber skal være, for at undlade korrektion herfor, som beskrevet i vejledningens afsnit 9.1, vedrørende kulhydratberegning.

** For de fleste naturlige fødevarer er indholdet af organisk syre uden betydning.

*** For varegrupper, hvor der er strengere krav til variation i specifikke regler, fx mejeriprodukter, skal de specifikke krav overholdes.